

Закон о називу и подели Краљевине на управна подручја, са Законом о банској управи и уредбама, правилницима и наредбама за извршење Закона о банској управи, 1930.

Садржај

1. Закон о називу и подели Краљевине на управна подручја
2. Закон о банској управи
3. Правилник о организацији и раду банских већа
4. Уредба о вршењу надзорне власти над општинама где је седиште Краљевских банских управа
5. Правилник о саставу и делокругу банског санитетског савета
6. Упутство министра трговине и индустрије о извршењу одредаба § 42 Закона о банској управи
7. Наредба министра пољопривреде поводом промене у надлежности и администрацији код провађања аграрне реформе
8. Овлашћење министра финансија у смислу § 45 Фин. закона за 1930–31. год.

9. Уредба о утврђењу имовине, начину управе и буџетирању бановина и о ликвидацији имовинских односа досадашњих среских и обласних самоуправа
10. Уредба о променама у буџету државних расхода и прихода са Финансијским законом за 1929–30. год.
11. Уредба о бановинској трошарини града Београда са тарифом
12. Правилник за извршење одредаба о бановинској и општинској трошарини
13. Закон о расподели имовине бивших обласних самоуправа и о наплаћивању приреза на подручју Управе града Београда
14. Привремена упутства о вођењу послова рачуноводске и благајничке службе код финансијских одељења бановинских управа
15. Решење министра унутрашњих дела о установљењу окружних инспектората
16. Уредба о променама подручја срезова и општини услед одређених бановинских граница
17. Наредба министра грађевина о образовању техничких одељака при среским начелствима

355

141. LV.

ЗБИРКА ЗАКОНА
протумачених и објашњених судском
и административном праксом
Издаје ГОЈКО НИКЕТИЋ

СВ. 141.

ЗАКОН

О

НАЗИВУ И ПОДЕЛИ КРАЉЕВИНЕ НА УПРАВНА ПОДРУЧЈА

СА ЗАКОНОМ О БАНСКОЈ УПРАВИ, — И УРЕДБАМА,
ПРАВИЛНИЦИМА И НАРЕДБАМА ЗА ИЗВРШЕЊЕ
ЗАКОНА О БАНСКОЈ УПРАВИ.

ДРУГО ИЗДАЊЕ

Библиотека
Министарства
Бр. 2654

БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА
КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 1.
1930

141. Св. ЗБИРКА ЗАКОНА Св. 141.
 протумачених и објашњених судском
 и административном праксом
 Издаје ГОЈКО НИКЕТИЋ

Уведено у нови инвентар бр. 3414
 1 јануара 1942 год.

Београд.

ЗАКОН

О

НАЗИВУ И ПОДЕЛИ КРАЉЕВИНЕ НА УПРАВНА ПОДРУЧЈА

СА ЗАКОНОМ О БАНСКОЈ УПРАВИ, — И УРЕДБАМА,
 ПРАВИЛНИЦИМА И НАРЕДБАМА ЗА ИЗВРШЕЊЕ
 ЗАКОНА О БАНСКОЈ УПРАВИ.

ДРУГО ИЗДАЊЕ

БИБЛИОТЕ
 Министарства
 Бр. 3414

БЕОГРАД
 ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА
 КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 1.

1930

3758

Редакција завршена.
15. августа, 1930.—II год.

Штампарија „Грегорић“, Страх. Бана 75. — Београд.

Садржај

	Страна
1. Закон о називу и подели Краљевине на управна подручја	5
2. Закон о банској управи	
Глава прва. Устројство банске управе (§ 1—26)	24
Глава друга. Надлежност Бана (§ 27—58)	34
Глава трећа. Бановинско газдинство (§ 59—71)	68
Глава четврта. Прелазна наређења (§ 72-79)	73
3. Правилник о организацији и раду Банских већа	77
4. Уредба о вршењу надзорне власти над општинама где је седиште Краљевских банских управа	84
5. Правилник о саставу и делокругу банског санитетског савета	85
6. Упуштво Министра Трговине и индустрије о извршењу одредаба § 42 Закона о банској управи	90
7. Наредба Министра пољопривреда поводом промене у надлежности и администрацији код провађања аграрне реформе	109

8. Овлашћење Министра Финансија у смислу § 45. Фин. закона за 1930.—31. год. 114
9. Уредба о утврђењу имовине, начину управе и буџетирању бановина и о ликвидацији имовинских односа досадашњих среских и обласних самоуправа 118
10. Уредба о променама у буџету државних расхода и прихода са Финансијским законом за 1929.—30. год. 139
11. Уредба о бановинској трошарини града Београда са тарифом 142
12. Правилник за извршење одредаба о бановинској и општинској трошарини 145
13. Закон о расподели имовине бивших обласних самоуправа и о наплаћивању приреза на подручју Управе Града Београда 153
14. Привремена упуштања о вођењу послова рачуноводске и благајничке службе код финансијских одељења бановинских управа 155
15. Решење Министра унутрашњих дела о установаљењу окружних инспектората 162
16. Уредба о променама подручја срезова и општини услед одређених бановинских граница 171
17. Наредба Министра грађевина о образовању техничких одељака при среским начелствима 178

ЗАКОН

од 3. октобра, 1929. — I год.,
о називу и подели Краљевине на управна подручја.

§ 1. Службени назив државе Срба, Хрвата и Словенаца је: Краљевина Југославија.

§ 2. Општа управа у Краљевини Југославији врши се по бановинама, срезovima и општинама.

Бановина има девет и то:

1. Дравска са седиштем у Љубљани;
2. Савска са седиштем у Загребу;
3. Врбаска са седиштем у Бања-Луци;
4. Приморска са седиштем у Сплиту;
5. Дринска са седиштем у Сарајеву;
6. Зетска са седиштем на Цетињу;
7. Дунавска са седиштем у Новом-Саду;
8. Моравска са седиштем у Нишу;
9. Вардарска са седиштем у Скопљу.

§ 3. Дравска бановина обухвата део територије ограничен од к. 1344 (где јужна

граница среза Чабар сече државну границу) државном границом према Италији, Аустрији и Мађарској до места, где државна граница према Мађарској избија на реку Муру (с.—и. од Чаковца). Од реке Муре до к. 1344 граница иде источном односно јужном границом срезова: Лендава, Љутомер, Птуј, Шмарје, Брежице, Кршко, Ново Место, Кочевје и Чабар, обухватајући и све ове срезове.

Савска бановина ограничена је од к. 1344 до реке Муре горе поменутом границом *Дравске бановине*. Затим граница иде реком Муром и даље државном границом према Мађарској до места где ова напушта реку Драву, одакле иде Дравом и Дунавом до северне границе среза Вуковар (јужно од Даља.) Од р. Дунава до р. Саве граница иде источном границом срезова Осијек, Баково и Брод, обухватајући и ове срезове. Даље иде реком Савом до утока Уне, а потом Уном до северо-источне границе среза Двор (ј.-з. од Костајнице.) Од овог места до Јадранског Мора (Морлачки канал) граница иде јужном границом срезова: Костајница, Петриња, Глина, Вргин Мост, југо-источном границом среза *Војнић*, источном границом срезова: Слуњ, Кореница и Д. Лапац и јужном границом срезова: Грачац и Госпић, обухватајући и све ове срезове. Од обале граница иде те-

снацом Љубачким, каналом Нова Пољана, између острва Маон и Планик — и северно од острва Олиб и Силва до државне границе на Јадранском мору.

Врбаска бановина граничи се од северо-источне границе среза Двор (ј.-з. од Костајнице) реком Уном до њеног утока у Саву, затим реком Савом до границе између срезова: Дервента и Градачац, иде овом границом и према селу Мрка Ада скреће у југо-источном правцу кроз срез Градачац између општина: Црквина, Слатинска, Трамошничка и Срничка с једне стране и општина Кладарска, Градачачка и Зелињска с друге стране. Досадањи срез Грачаница граница сече између општина: Ораховица, Босанско Петрово село (Брђани) с једне стране и општина: Доборовци, Грачаница и Карановац с друге стране, а срез Маглај између општина Васиљевци и Мустајбашићи с једне и општина Осојница и Маглај село с друге стране, избијајући на реку Босну код с. Долац. Одатле иде југо-западном границом среза Маглај до тремеђе срезова: Тешањ, Маглај и Жепче. Од ове тачке граница иде северном границом срезова: Жепче, Зеница и Травник до планине Влашић (Љута греда к. 1740), продужава гребеном ове планине до Беговог конца (1557), пролази између села Ћелиловац и Крчевина и преко Радање планине (к. 1366) и Игралишта (1085) из-

лази на Раковце (к. 1217). Одавде граница иде између села Подринци и Султановићи, затим између села Гмићи и Гувна на Осој (к. 888) и даље гребеном преко Шуљаге (к. 1533), Демировца (к. 1724) и Црног Врха (1403) на М. Виторог (к. 1748). Од М. Виторога граница иде источном и југо-западном границом Гламочког среза до Међугорја (к. 1487) на планини Старетини. Одавде граница пролази између села Грковци и Црни Луг, пење се на Ђнат (к. 1806) и преко Великог Бата (к. 1851) излази на југозападну границу среза Ливно, продужава том границом на северо-запад до тромеђе између срезова: Ливно, Доњи Лапац и Книн. Одавде до северо-источне границе среза Двор (ј.-з. од Костајнице) граница иде означеном границом Савске бановине.

Приморска бановина са северне стране граничи се означеним јужним границама Савске и Врбаске бановине све до тромеђе између срезова: Травник, Жепче и Тешањ. Од овога места граница иде источном границом Травничког среза до Црног Врха (к. 1595), одакле гребеном преко Сухе Јеле (к. 1649), Штита (к. 1780) и Руњевице (к. 1728) избија код Крстаца (к. 2070) на југо-западну границу досадашњег Фојничког среза, продужавајући у југо-источном правцу до краја ове границе (на Иван планину), а затим до Јадранског мора иде северном, односно источном

границом срезова: Коњиц, Мостар, Љубушки и Метковић, обухваћајући и ове срезове. На Јадранском мору граница пролази Неретљанским и Корчулским каналом и свршава се јужно од острва Виса.

Дринска бановина ограничена је са западне стране до Дунава означеним границама Приморске, Врбаске и Савске бановине. Од Дунава до Саве граница иде источном границом срезова Вуковар и Шид и северном и источном границом среза Митровица, па продужава реком Савом до утока реке Колубаре. Од утока Колубаре до западне границе Приморске бановине — к. 2058 на пл. Трескавици (источна граница среза Коњиц) — иде источном границом срезова: Посавског (Обреновац), Тамнавског, Колубарског (Мионица) и Пожешког, обухвата ср. Љубићки, иде источном границом среза Трнавског и Драгачевског и продужава даље јужном границом срезова: Драгачевског, Ариљског, Златиборског, Вишеградског, Чајничког, Рогатичког и Сарајевског, обухватајући све ове срезове.

Зетска бановина ограничена је са северне стране означеном јужном границом Приморске и Дринске бановине све до тромеђе између срезова: Драгачевског, Жичког и Студеничког. Од ове тромеђе до државне границе према Албанији код Козјег Ртња

(југо-западно од Пећи) гранична линија иде источном границом срезова: Студеничког, Дежевског, Митровичког, Источног и Пећког, затим југоном границом Пећког и источном границом Андријевичког, обухватајући све ове срезове. Даље граница иде државном границом према Албанији до Јадранског мора.

Дунавска бановина са југо-западне стране ограничена је означеним границама Дринске и Савске бановине, а са северне и северо-источне стране државном границом према Мађарској и Румунији до места где ова последња избија на реку Дунав. Иде Дунавом до источне границе среза Рамског, скреће на југ источном и јужном границом среза Рамског а затим југо-источном границом среза Пожаревачког. Продужује источном границом срезова: Моравског, Лепеничког, Крагујевачког и Гружанског до Дуленског Црног Врха (к. 919) на Гледићким планинама, одакле преко Кречана (к. 760) и Брзака (к. 822) избија на границу Дринске бановине на планини Котленик код Црног Врха (к. 768), обухватајући општине Закута и Губеревац среза Гружанског.

Моравска бановина ограничена је са северне и источне стране државном границом према Румунији и Бугарској до јужне границе среза Лужничког (код Дешчаног Кладенца). Одавде граница иде јужном границом

срезова: Лужничког, Нишког, Добричког, Прокупачког, Косаничног, Лабског, Вучитрског и Дреничног, обухватајући и ове срезове и на тремећи између срезова Источног, Дреничког и Подримског избија на означену границу Зетске бановине. Даље граница иде на север означеним границама Зетске, Дринске и Дунавске бановине.

Вардарска бановина ограничена је са севера означеним границама Зетске и Моравске бановине, а са истока, југа и запада државном границом према Бугарској, Грчкој и Албанији.

Евентуална спорна питања о детаљним границама појединих бановина решаваће Министар унутрашњих дела

§ 4. Управа града Београда, Земунa и Панчева чине посебну управну целину и стоје под непосредном управном и надзорном влашћу Министра унутрашњих послова и носи назив Управа града Београда.

§ 5. На челу бановине стоји бан. Бан се поставља Краљевим указом на предлог Министра унутрашњих послова у сагласности са Претседником Министарског Савета.

Бан је претставник Краљевске Владе у бановини. Он је ван група и категорија За-

кона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда. На њега се не односе ни прописи истог закона у погледу старости.

§ 6. Бан врши највишу политичку и општу управну власт у бановини. Бану припада право коначног решавања по свима предметима, његове надлежности. Бан отправља послове своје законске надлежности помоћу политичко-управних и стручних чиновника и помоћу особља. Њему су потчињена сва надлештва и сви органи опште управе у бановини. Он врши све послове, који спадају у његову надлежност и за њих лично одговара. Њему додељени референти и помоћно особље као и потчињени органи врше свој рад по његовим упутствима. Бан решава као другостепена општа управна власт по жалбама против њихових управних аката. Бан врши надзор над самоуправама. Бан води у споразуму са надлежном војном влашћу надзор над пословима око евиденције одбранбене снаге, у колико ову евиденцију воде власти унутрашње управе.

§ 7. У надлежност бана спадају сви послови опште управе, који према постојећим законским прописима не долазе у надлежност

среских управних власти, а нису придржани за надлежност Министра.

§ 8. У надлежност бана спадају напосе и ови послови опште управе:

I 1. Послови око унапређења ратарства, воћарства, виноградарства, повртарства, ливада и пашњака, као и надзор над извршењем свих закона који се односе на унапређење биљне производње и сузбијање биљних болести и штеточина.

2. Сви послови око сточарства и ветеринарства у бановини.

3. Послови који се односе на пољопривредне организације и удружења у бановини.

4. Послови колонизације и комасације.

5. Пољска полиција.

6. Метеорологија.

II 1. Пројектовање, грађење и одржавање свих државних путева и мостова у бановини као и путева и мостова досадашњих обласних самоуправа и надзор над пројектовањем, грађењем и издржавањем недржавних путева и мостова.

2. Пројектовање, израда и одржавање државних зграда и других архитектонских објеката у бановини, као и надзор над пројектовањем, израдом и одржавањем недржавних зграда намењених јавној употреби.

3. Доношење свих одлука по постојећим грађевинским прописима.

4. Уређење водених токова, канализација и снабдевање водом; искоришћавање водених снага као и давање дозвола за искоришћавање водених снага уз претходно одобрење Министарства грађевина; мелиорације; сви послови односно водних задруга.

III 1. Надзор над акционарским и командитним друштвима, привредним и кредитним задругама и осталим установама, које се баве примањем улога на штедњу.

2 Сви послови који се односе на трговачке, индустријске, занатске коморе у бановини.

3. Доношење свих одлука по обртним законима и законима о радњама.

IV 1. Извршење закона о шумама и о лову.

2. Сви послови око пошумљавања голети и крша, као и обнова које се искоришћују.

3. Надзор над самоуправним, црквеним, вакуфским шумама, као и послови који се односе на имовне општине и земљишне заједнице у бановини.

4. Надзор над свим недржавним рудницама.

5. Сви послови досадашњих рударских сатништва (капетанија) у бановини.

V 1. Заштита рада, инспекција рада, парних котлова и др.; посредовање рада, надзор над радничким коморама.

2. Послови и надзор над свим социјалним установама у бановини.

3. Старање за инвалиде у колико нису инвалидским законом такви послови пренети у надлежност других власти; старање око сиромашних и старих, као и око свих хуманитарних установа; надзор над социјалним радом самоуправних тела.

4. Сви послови санитетске управе: болнице, купалишта, лечилишта; затим надзор над санитетским саветима, лекарским и апотекарским коморама.

VI 1. Сви послови који се односе на оснивање, уређење и рад народних школа, грађанских, државних и приватних, као и свих нижих стручних школа.

2. Надзор над радом и особљем свих средњих школа.

3. Градња, одржавање и снабдевање свих поменутих школа.

4. Надзор и старање над свим задужбинама у бановини.

5. Надзор над свим друштвима у бановини.

§ 9. Све напред наведене послове бан врши под врховним надзором и по упустви-

ма ресорних Министара, на основу постојећих закона.

§ 10. Сва надлештва, заводи и установе у бановини која врше послове поменуте у § 5., 6., 7. и 8. и која ту потчињена бану, дужна су извршивати његова наређења, као и подносити му на његово тражење извештаје о свом раду.

§ 11. У надлежност бана спада и постављање, премештање, унапређење, умировљење и отпуштање нижег особља опште управе на подручју бановине до закључно 2 групе III категорије.

§ 12. Бан се стара за економски и културни развој у своме подручју, водећи рачуна и о томе, да јавни терети не спречавају нормалан економски живот и здрав културни напредак.

У томе циљу прима извештаје финансијског директора, који је дужан да га редовно упознаје о свима мерама финансијске природе, а нарочито о свима појавама општег значаја у погледу јавних терета.

Уколико бан сходним мерама у свом властитом делокругу не може да одстрани устављене сметње, које спречавају жељени раз-

вој, бановине, дужан је да се обрати надлежном Министру и Министру унутрашњих послова.

§ 13. Бан врши надзор над свима јавним властима и органима у бановини у погледу њиховог рада. Њему је нарочито стављено у дужност, да будно прати рад свију јавних органа у служби као и њихово понашање ван службе. Све неправилности провераваће у споразуму са старешином дотичног надлештва, а према потреби о резултату известиће надлежног Министра.

§ 14. У случају елементарних непогода бан је овлашћен да нареди употребу народне радне снаге и да организује помоћну службу. Ради потпоре невољних служиће се постојећим хуманитарним организацијама или стварати нарочите помоћне установе. У томе случају он може предузети сабирање добровољних прилога за потребе дотичног становништва.

§ 15. Пратећи све значајне појаве економског, културног и социјалног живота у бановини, бан је дужан, да о њима као и о стању јавне безбедности и о свима важним догађајима у бановини подноси Министру

Закон о подели Краљевине,

унутрашњих послова појединачне и повремене извештаје са евентуално потребним предлозима.

§ 16. У случају где су поделом на бановине, срез или општина подељени на више бановина овлашћује се Министар унутрашњих послова да по одобрењу Претседника Министарског савета одреди срезovima и општинама подручје и седишта односно споји их са којим другим срезом или општином у бановини.

§ 17. Бан може у случају потребе вршење извесних послова своје надлежности по одобрењу надлежног Министра поверити среском начелнику.

§ 18. Бан има плату 96.000 динара годишње и додатак на скупоћу по чл. 9 закона о додатцима на скупоћу од 10 маја 1922 год. и решењу Министарског савета, Д.Р.Бр. 99.000 од 23 јула 1926 год. и чл. 6 правилника о употреби државних путничких аутомобила; као и права на путне трошкове предвиђене у чл. 4 Уредбе Д.Р.Бр. 150.000 од 29 новембра 1928 године као и стан, огрев и осветлење.

Бану ће се одређивати пензија по законским прописима који важе за министарске пензије, но с тим, да ће му плата по овом закону служити за пензијски основ само ако има три године активне банске службе.

§ 19. Бану се додељује као помоћни орган помоћник бана. Он замењује бана у случају спречености у свима пословима.

Помоћник мора имати свршени правни факултет и најмање 12 година државне службе. Он је чиновник 3 до закључно 2-а групе, 1 категорије, с тим да у свакој групи мора провести најмање 4 године. Помоћник има право на стан, ако стана нема на станарину од динара 3.000 месечно.

§ 20. Министар унутрашњих послова ће по одобрењу претседника Министарског савета према потреби својим решењем груписати извесне срезове у појединим бановинама у окружне инспекторате и одредити њихова седишта.

На челу окружног инспектората стоји окружни инспектор, који мора имати свршени правни факултет и најмање 12 година државне службе, од којих најмање 6 у политичкој управној служби. Он је чиновник од 4 до 3-а закључно групе, 1 категорије, с тим

да у свакој групи мора провести најмање 4 године.

По указаној потреби може Министар унутрашњих послова, окружним инспекторима дати потребна сретства за службено путовање.

§ 21. Досадашњи велики жупани могу се постављати на положај помоћника бана и положај окружног инспектора без обзира на услове прописане за те положаје задржавајући досадашњу плату, ако им је ова била већа.

§ 22. Окружни инспектори су помоћни органи бана у свим пословима јавне безбедности на подручју њиховог инспектората и свим осталим пословима, које им Министар унутрашњих послова по предлогу бана одреди.

Они су потчињени бану и врше у његово име надзор над среским управама и органима.

Прелазна наређења

§ 23. Министар унутрашњих послова припремиће све што је потребно за увођење у живот овога закона.

Најдаље у року од два месеца, кад овај закон ступи у живот, почиње пословање у

бановинама а истовремено престаје пословање досадашњих жупанијских власти.

Сви досадашњи жупани ставиће се на расположење као и остало жупанијско особље.

Сва посебна надлештва опште управе, која су непосредно потчињена Министарствима потчиниће се бану, чим банска управа започне своје пословање и вршиће своје послове у оквиру банске управе.

Бану ће се доделити и потребни политичко управни чиновници и стручни референти као и помоћно особље из досадашњих жупанијских управа и обласних самоуправа, а по потреби и из појединих Министарстава.

§ 24. Закон о обласној и среској самоуправи од 26 априла 1922 године укида се. Особље самоуправних тела ставља се на расположење.

§ 25. Министар унутрашњих послова у споразуму са Министром финансија, а по одобрењу Претседника Министарског савета донеће Уредбу, којом ће се утврдити имовина и одредити начин управе и буџетирања са приходима досадашњих области и појединих обласних установа.

У исто време Уредбом ће се прописати на који ће се начин уредити и ликвидирати

имовински односи, потраживања и дугови појединих досадашњих области, држећи се начела да се тој територији накнади оно што овом деобом и ликвидацијом буде изгубила.

§ 26. Овлашћује се Министар финансија да у сагласности са Претседником Министарског савета Уредбом изврши све промене у финансијском закону и буџету расхода и прихода за годину 1929/30 које буду потребне за увођење у живот овог закона.

§ 27. За звање и положај окружног инспектора за које се траже у овом закону прописани услови, могу се до 1 априла 1934 године постављати и лица са факултетском спремом, или која су свршила средњу или коју средњу стручну школу, као и лица која су у политичко управној струци већ служила или данас служе.

§ 28. Кад овај закон ступи у живот Министар унутрашњих послова одлучиће о укидању оних друштава и установа, чије је племенско обележје, или име, циљ или рад у супротности са државним и народним јединством.

§ 29. Од дана ступања на снагу овог закона могу се у опште истицати и носити само државне заставе.

§ 30. Прописи свих закона који су у супротности са овим законом престају важити.

§ 31. Овај Закон ступа у живот и добија обавезну снагу кад се обнародује у „Службеним новинама”.

Први пут обнародован у Бр. 232. „Службених новина” од 4. октобра, 1929. — I год.; — а за тим у Бр. 233. — XCVI од 5. октобра, 1929. — I год.

ЗАКОН

О БАНСКОЈ УПРАВИ

од 7. новембра, 1929. — I год., са изменама и допунама од 24. марта, 1930. — II год.

Глава прва. Устројство банске управе

§ 1. Бан стоји на челу банске управе и одговоран је за одлуке и одредбе, које издаје у границама своје надлежности.

§ 2. Помоћник бана је помоћни орган и законски заменик бана. Он бана заступа у случају спречености у свима пословима банове надлежности.

Помоћник води послове, стара се о складности и једнообразности рада и врши надзор над свима одељењима банске управе према делокругу који му бан одреди.

На случај спречености заступа га начелник управног одељења.

Помоћник бана потписује све званичне акте, које бан није изрично задржао за свој потпис, или уколико није за то овлашћен и начелник одељења.

§ 3. Банска управа дели се на одељења, одсеке и одељке (реферате).

§ 4. На челу одељења стоји начелник одељења. Њему је подређено све особље повереног му одељења. Он води послове свога одељења, врши надзор над свима одсецима односно одељцима (рефератима), стара се о законитости, брзини, правилности и складности рада и одговоран је за све послове свога одељења.

У томе смислу дужност начелника је:

1) да отправља главне и управља свима осталим пословима у повереном му одељењу;

2) да чини распоред додељеног му особља;

3) да се стара, да се сви послови у одељењу извршују уредно и тачно по односним законима, уредбама, правилницима, прописима и наређењима;

4) да покреће питања у циљу усавршавања службе и свих послова повереног му одељења;

5) да прикупља податке за оцену особља одељења;

6) да се стара о вођењу тачне евиденције материјала и инвентара који припада одељењу;

7) да се стара о прикупљању, сређивању и проучавању потребних статистичких података, као и стручних и других помоћних сретстава; и

8) да се стара о вођењу евиденције, о утрошку отворених кредита, а тако исто и о свима подацима за правилан састав нацрта годишњег буџета уколико се односи на дотично одељење.

§ 5. На челу одсека стоје шефови одсека, који су по правилу непосредно подређени начелнику и одговорни су му за све послове одсека. Они воде надзор над пословима одсека и одељака (реферата).

Бан може одредити, да поједини одсеци буду њему непосредно подређени у коме случају може на њихове шефове пренети дужности и овлашћења која имају начелници одељења.

§ 6. Начелници одељења банске управе постављају се Краљевим указом на предлог ресорног министра, а остали државни чи-

новници банске управе почев од 1 групе, 3 категорије, постављају се према ресорима по Закону о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Ресорни Министар за III одељење је Министар пољопривреде, а за VIII одељење је Министар трговине и индустрије.

Распоред особља по појединим одељењима врши бан, водећи рачуна да сваки службеник буде употребљен према својој стручности.

§ 7. Код банских управа установљавају се следећа одељења:

- 1) опште одељење I;
- 2) управно одељење II;
- 3) пољопривредно одељење III;
- 4) просветно одељење IV;
- 5) техничко одељење V;
- 6) одељење за социјалну политику и народно здравље VI;
- 7) финансијско одељење VII.

У појединим бановинама по потреби и оцени ресорних министара може Министар унутрашњих послова установити одељење за трговину, обрт (занатство) и индустрију VIII.

Где те потребе нема, за ове послове установа се у општем одељењу посебан одсек.

§ 8. Опште одељење (I) отправља послове које му одреди бан.

Оно има:

- а) секретаријат;
- б) персонални одсек, који руководи свима пословима у погледу службених односа банских и бановинских службеника.

У састав општег одељења спада главна писарница и уређење службеног листа банске управе.

§ 9. Управно одељење (II) дели се на следеће одсеке:

- 1) општи управни одсек (1);
- 2) одсек јавне безбедности (2);
- 3) одсек за самоуправе (3).

§ 10. Пољопривредно одељење (III) дели се на четири одсека:

- 1) одсек за пољопривреду и сточарство (4);
- 2) одсек за ветеринарство (5);
- 3) одсек за аграрно правне послове (6);
- 4) одсек за шумарство (7).

§ 11. Просветно одељење (IV) дели се на два одсека:

- 1) одсек за основну наставу (8);
- 2) одсек за средњу, учитељску и стручну наставу и народно просвећивање (9).

§ 12. Техничко одељење (V) дели се на три одсека:

- 1) одсек за мостове, путове и железнице (10);
- 2) одсек за хидротехничке радове (11);
- 3) одсек за архитектонске и електромашинске послове (12).

§ 13. Одељење за социјалну политику и народно здравље (VI) има два одсека:

- 1) одсек за социјалну политику (13);
- 2) одсек за народно здравље (14).

§ 14. Финансијско одељење банске управе (VII) сањинава: рачуноводство и бановинска благајна. Она обавља све рачунске и благајничке послове целокупне банске управе и њених установа као и све послове око буџетирања.

§ 15. У одељењу за трговину, обрт (занатство) и индустрију (VIII) има два одсека:

- 1) одсек за трговину, обрт (занатство) и индустрију (15);
- 2) одсек за рударство (16).

§ 16. Свако одељење банске управе има свој канцеларијски одељак, који води засебни деловодни протокол и регистар.

§ 17. Главна писарница је помоћна установа преко које се врши, води и надзире целокупно унутрашње техничко-манипулативно и економско пословање банске управе. На челу овог одељења стоји шеф који се стара о правилном, тачном и брзом отправљању писарничке и манипулативне службе као и о евиденцији, попуњавању и оправци инвентара и канцеларијског материјала. Под његовим надзором стоји економат. Он врши надзор над свима зградама и просторијама у којима је смештена банска управа, руководи свима благајничким пословима, који спадају у надлежност главне писарнице по правилнику који прописује бан.

Шефу главне писарнице одређен је канцеларијски персонал и послуга целокупне банске управе.

§ 18. За снабдевање материјалних потреба свију одељења и установа банске управе постоји економат. Економат банске управе је по рационалним начелима образована помоћна установа за економичну набавку и штедљиво трошење канцеларијског материјала. По одредби бана снабдева и сва потчињена надлежства и установе.

Своје послове економат врши по нарочитом правилнику, кога прописује Министар унутрашњих послова а у споразуму са Министром Финансија.

Економат спада у састав главне писарнице, и њим управља економ.

§ 19. Решењем бана, а по одобрењу Министра унутрашњих послова, могу се као саставни део банске управе образовати и друге специјалне или помоћне установе, које су непосредно или преко једног од постојећих одељења потчињене банској управи.

На исти начин могу се установити и нарочите закладе (фондови) и установе за економске, здравствене и друге корисне циљеве.

§ 20. Спајање одељења у појединим ба новинама може се вршити на предлог ресорних министара у сагласности са Претседником Министарског савета.

Ресорни министар може на предлог бана а у споразуму са Министром унутрашњих послова спајањем број одсека смањити и повећати само ако се буџетом предвиди.

Распоред послова према делокругу по отсецима одређује бан.

§ 21. Одељење, отсеци као и помоћне установе, и ако имају своје одговорне старешине чине јединствену целину у устројству банске управе.

Сви послови банске управе, било да се појављују као пословни опште управе, било да се обављају у извршењу бановинског буџета, вршиће се једним заједничким службеним особљем.

Послове бановинског делокруга бан распо­ређује према природи послова по појединим одељцима и одређује по потреби за исте и нарочите референте.

§ 22. За расправљање начелних питања и питања која по природи предмета траже складност, код банске управе одржаваће се начелничке конференције у које улазе начелници свих одељења банске управе. Начелничке конференције ће се држати под претседништвом бана или његовог заменика.

§ 23. Оцена службеника власти, завода и установа на подручју бановине, подређених бану, вршиће се по начелима утврђеним у чл. 99. закона о унутрашњој управи. Министар унутрашњих послова овлашћен је да пропише у споразуму са ресорним министрима подробне прописе о оцењивању ових службеника.

§ 24. Одредбе члана 118. закона о унутрашњој управи важе за све службенике вла-

сти, завода и установа на подручју бановине, подређених бану.

§ 25. Прописи главе VIII (Одговорност) закона о унутрашњој управи примењиваће се за све службенике власти, завода и установа, подређених бану, са изменама прописаним чланом 189. поменутог закона с тим да постоји надлежност ресорног министра у случајевима, где се у овим одредбама помиње Министар унутрашњих послова, односно бан, у колико се ради о службеницима који су на рачуну бановинског буџета.

§ 26. У свакој бановини образује се банско веће као саветодавни орган бана.

У банско веће поставља се по један члан за сваки срез; сем тога за сваку варош (град) од 3—15.000 становника поставља се по један члан, од 15—30.000 становника по два, од 30—50.000 становника по три, а за све вароши преко 50.000 становника по четири члана.

Чланове банског већа поставља и смењује министар унутрашњих послова.

Правилник о организацији, раду, пословном реду и издацима за рад банског већа прописује министар унутрашњих послова.

Глава друга. Надлежност бана

§ 27. Бан може за своју бановину:

1) да у границама закона и уредаба доноси правилнике о уређењу послова завода и установа, који се оснивају или управљају у оквиру самосталног делокруга;

2) да у границама закона и уредаба прописује ближе уредбе о управљању имовином општина и бановине, о њиховим предузећима и заводима и о вршењу надзора над тим управљањем.

§ 28. Правилнике које бан доноси по § 27 одобрава Министар унутрашњих послова у споразуму са ресорним министрима.

Одобрени правилници обнародоваће се у службеном листу банске управе и ступају у живот на дан обнародовања, ако у њима није друкчије прописано.

§ 29. Поред послова опште управе, који су пренесени у надлежност бана, бан ће у погледу бановинских послова и буџетирања старати се за привредне, хуманитарне, здравствене, социјалне, саобраћајне и културне интересе бановине и њеног становништва, у колико се односе на задатке, који по свом значају прелазе обим и потребе појединих општина и

обухватају веће делове бановине, а немају важности за целу државу. У том циљу бан може на основу одобреног бановинског буџета оснивати и потпомагати заводе, предузећа и установе у циљу развијања и унапређивања телесног и моралног добра и образовања народног, за побољшавање саобраћајних, станбених, здравствених и социјалних прилика или за задовољавање културних или привредних потреба народа у бановини.

§ 30. Бан саставља предлог за државни буџет у односу на банску управу и на остале потребе бановине, у колико се исте имају подмиривати из државног буџета.

Бан извршује бановински буџет и наредбодавац је првог степена за државни буџет, у колико се тиче извршење кредита одређених за банску управу.

§ 31. Бан одлучује о примању бановинских службеника за отправљање послова у бановинским заводима, установама и предузећима, као и која ће се службеничка места и са коликим припадностима установљавати на терет бановине. Бан одлучује о примању контрактуалних службеника. Бан ће прописати одредбе о службеним односима, као и о припадностима ових службеника. Службена права и припадности према овим одредба-

ма не смеју бити веће од права и припадности државних службеника исте категорије и ли категорије исте вредности као и истих службеника и породичних односа. Од овог може се учинити изузетак само у погледу службеника који немају права на пензију.

Бановински чиновници службено су подређени бану.

Одредбе о установљењу места и о службеним односима важиће кад их одобри Министар унутрашњих послова у сагласности са Министром финансија, а по потреби и по са слушању надлежног ресорног министра у којем то право не пренесу на бана.

Постављање бановинских службеника као и њихово одређивање на поједина службена места и пензионисање, врши бан.

§ 32. Службеници банске управе и бану подређене власти и установе у погледу вршења службе имају иста права и дужности без обзира, да ли су постављени на рачун државног или бановинског буџета. За све важе у погледу одговорности сходно чл. 189. Закона о унутрашњој управи прописи из главе VIII поменутог закона.

§ 33. Бан се може служити у свима пословима, који спадају у његову надлежност, њему подређеним властима и установама.

За послове бановинског делокруга не могу постојати одвојена надлештва. За ове послове бан може доделити општим управним властима првог степена и стручне референте на терет бановинског буџета. У овом случају за њих важе одредбе чланова 28. и 29 закона о унутрашњој управи.

§ 34. Банска управа води службеничке листове и евиденцију свију службеника банске управе и подређених власти и установа.

Бан образује комисије за оцену чиновника банске управе и свих подређених власти и установа. У ове комисије улазе као чланови и чиновници струке, из које је чиновник који се оцењује.

Бан одређује комисије за полагање стручног испита, у које улазе као чланови и чиновници (односких струка, из које се испит полаже.

§ 35. Бан поставља, премешта, унапређује отпушта и пензионише све државне службенике до закључно друге групе III категорије. Он може право постављања и отпуштања дневничара пренети и на потчињене старешине.

§ 36. Бан одобрава одсуства због боловања за све државне службенике банске као

и потчињених власти и установа до 2 месеца, а иначе у другим случајевима до 1 месеца, а може овластити и подређене старешине да одобравају одсуство у земљи до највише 8 дана.

§ 37. У делокруг управног одељења спадају сви послови из области ресора Министарства унутрашњих послова, који по Закону о унутрашњој управи спадају у делокруг бана односно послови, који се на њега на основи чл. 191 поменутог закона пренесу.

§ 38. У делокруг пољопривредног одељења спада:

I из области пољопривреде и сточарства:

1) послови наведени у § 8 став 1 Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја од 3-X-1929 године (ратарство, воћарство, виноградарство, повртарство, ливадарство и пашњаци) према законима и општим упуштвима Министарства пољопривреде;

2) извршење одредаба Закона о сточарству и Закона о унапређењу пољопривреде који се односе на сточарство;

3) унапређење рибарства у слатким водама и мору, пчеларства, свилогојства и сличних грана производње;

4) државне ергеле, набавка расплодне стоке у земљи из државних и бановинских средстава;

5) издавање потврде за увоз расплодне стоке, семења, стројева, вештачког ђубрива и сл. у сврху попушта на транспортним трошковима, царинама и сл.;

6) извршење мера предвиђених законом о унапређењу пољопривреде у §§ 20—29, у законима о виноградарству, воћарству, сузбијању биљних штеточина и другим законима сличне природе, које нису изричито придржане Министарству пољопривреде;

7) контролне и огледне станице, станице за чишћење семена, агро-хемијски, еколошки, педогошки и слични заводи;

8) руковање законом о задругарству, непосредни надзор над задругама, унапређивање задругарства и сарадња са задругарским установама према Закону о унапређењу пољопривреде;

9) непосредни надзор над пољопривредним организацијама, котарским припомоћним закладама и аграрним заједницама;

10) надзор над средњим пољопривредним школама, послови око оснивања и уређења нижих пољопривредних школа, пољопривредних стручних течајева свих врсти и других установа за ширење знања о пољопривреди, као и надзор над њиховим радом;

11) пољопривредна статистика у бановини;

12) комасација;

13) пољска полиција, послови око општинских утрина, који су према чл. 86 закона о општинама из године 1903 задржани за надлежност министра; послови из првог става § 43 закона о уређењу земљишних заједница од 25 априла 1894. године; послови, који су задржани за надлежност министра законским чланом XII из 1894 године о пољској привреди и пољској полицији, као и законским чланом X из 1913 године о неподељеним заједничким пашњацима;

14) државна имања и сличне установе осим државних добара Беље и Тополовац;

15) надзор над приватним поседима, који се према §§ 21 и 36 закона о унапређењу пољопривреде уговорно обавезу на добављање семена или стоке, у погледу исправности њихових уговорних обавеза.

II из области ветеринарства:

1) послови по закону из године 1928 о сузбијању и угушивању сточних зараза, у колико нису придржани Министарству пољопривреде;

2) бактериолошки и серолошки заводи и поткивачке школе.

III из области аграрне реформе:

1) провађање аграрне реформе према важећим законима и одредбама;

2) колонизација.

IV из области шумарства, лова и бујица:

Извршење закона о шумама, за све државне и недржавне шуме, издавање упутства и наређења на основу тог закона, као и закона о лову.

Нарочито пак спада у његов делокруг:

1) надзор над лугарским школама и курсевима, као и испити за шумарско-техничку службу и ловачко надзорну службу;

2) шумарска и ловна статистика;

3) одобрење шумских ценовника за шумске производе и штете;

4) одобравање шумских привредних планова (господарских основа и програма) за недржавне шуме, које по закону о шумама морају имати привредни план (велики приватни шумски поседе, шуме земљишних заједница, племена, села, градова, фондова, црквених великодостојника, верских заклада, манастира, цркава, вакуфа, заштитне шуме, као и оне које су оптерећене службеностима, шуме акционарских друштава и сличних корпорација) као и за шуме имовних општина. Привредне планове за државне шуме одобрава Министар шума и рудника, на предлог бана;

5) одобравање одступања од прописаних привредних планова за поменуте недржавне

шуме, као и евиденција о изданим дозволама;

6) евиденција трговине шумских производа и о израђеном дрвеном материјалу;

7) пошумљавање и мелиорације шумских пашњака и сувата;

8) награде за пошумљавање крша и голети;

9) управљање расадницима за пошумљавање;

10) надзор над редовном шумском управом и газдовањем у самоуправним шумама (земљишних заједница, села, племена, градова и сличних корпорација), контролисање процена за продају одређених шума поменутих самоуправа, одобравање продаје дрвета у њима, одређивање редовног и ванредног шумског прихода у шумама самоуправних тела;

11) надзор над стручном управом и шумским газдовањем у свим шумама у опште, као и над управом и газдовањем у шумама, које стоје под особитим јавним надзором (заштитне, закладне, жупне, парохијске, манастирске шуме, шуме црквених великодостојника и акционарских друштава, шуме које су оптерећене службеношћу паше и дрварења, шуме рударских предузећа и сличне);

12) издавање службених и стручних наређења и техничких пословних упуштава за све недржавне шуме;

13) дозволе за индивидуалну деобу шума до 500 хектара, изузимајући заштитне шуме и шуме имовних општина. За шуме самоуправних тела (земљишних заједница, села, племена итд) које су веће од 500 хектара или које се налазе на државној граници, надлежно је Министарство шума и рудника;

14) дозволе за крчење шумског земљишта и претварање у другу културу, изузимајући заштитне шуме;

15) управљање и надзор над службом и господарење по напутку Ц. закона од 11 јула 1881 године о имовним општинама; контрола над рачуноводским и благајничким пословима Дирекција шума имовних општина. Послови бродске имовне општине спадају у надлежност бана савске, а послови петроварадинске у надлежност бана дунавске бановине;

16) извршење закона о лову;

17) унапређење лова и рационални узгој и заштита дивљачи;

18) дозволе за извоз живе дивљачи;

19) награде за уништавање штетне дивљачи;

20) надзор над радом судова по закону о ограничавању шума у Србији и Црној Гори као и предлагање лица за претседнике и чланове тих судова;

21) надзор над радом подручних дирекција државних шума у границама, које одре-

ди Министар шума и рудника; одобравање продаје дрвета из редовних сечина у државним шумама по привредном плану јавним лиценцијацијама до вредности од 250.000 динара (узимајући режијско пословање), као и одобравање бесплатног дрвета, у колико није надлежна дирекција шума;

22) послови по закону о уређењу бујица, у колико нису надлежне подређене власти и решавање жалби против решења ових;

23) израда пројеката и предрачуна за уређења бујица и мелиорацију шумског земљишта;

24) преглед и одобравање пројеката, као и колаудација извршених радова, у колико не премашују 500.000 динара.

§ 39. У делокруг просветног одељења спадају:

1) сви послови који се односе на оснивање, уређење и рад народних школа, грађанских, државних и приватних, као и свих нижих стручних школа;

2) надзор над радом и особљем свих средњих школа;

3) снабдевање свих поменутих школа и предлози за њихово оснивање и градњу;

4) надзор над употребом школских учбеника;

5) надзор и старање над свима задужбинама у бановини;

6) надзор над свим просветним друштвима у бановини.

Сем тога у делокруг овог одељења спадају и ови послови:

I по закону о средњим школама;

1) одређивање комисије о прегледу зграда намењених за средње школе (§ 6);

2) одобравање повећања одељења од 16 на 20 у средњој школи (§ 8);

3) одређивање школског подручја у бановини (§ 9);

4) одобравање да се наставничка књижица може претворити у јавну у местима где нема јавних библиотека (§ 13) а тако исто да се у већим градовима књижице свих школа споје у једну књижницу за наставнике;

5) одобрење накнадног уписа у гимназије од 30 септембра до 10 октобра закључно (§ 33);

6) одлучује о упису ученика у V и VII разред, у смислу законског наређења (§ 35);

7) одлучивање о подели разреда на одељења (§ 40);

8) одобравање одлука о искључењу из школе (§ 43 тачка 3);

9) одобравање издавања дупликата и трип-ликата школских уверења и сведочанства према прописаним правилима (§ 66);

II по закону о учитељским школама:

1) надзор над интернатима учитељских школа у погледу материјалном, хигијенском и дисциплинском (§ 5);

2) одобравање да се наставничка књи-ница може претворити у јавну (§ 6);

3) одређивање комисије за пријем згра-де за учитељске школе (§ 10);

4) надзор над одређивањем и куповањем земљишта за подизање зграда и осталих по-треба учитељских школа (§ 12);

6) старање да се неподесне школске згра-де замене новим (§ 90).

III по закону о народним школама:

Све дужности и права која су по овом закону имали обласни и срески школски над-зорници.

IV по осталим прописима:

1) вођење надзора над повлашћеним књи-жарама;

2) сарадња у надзору над биоскопским представама и старање да се у њима не дају слике које би штетно утицале на културни и морални живот школске омладине;

3) старање о општем просветном и кул-турном кретању у бановини;

4) редовно извештавање министарства о нераспоређеним наставницима, као и о потре-би школе за нове наставнике;

5) одређивање замене отсутним и болес-ним директорима и управитељима средњих, у-читељских и грађанских школа и среским над-зорницима за територију бановине;

6) статистика школа, наставника и уче-ника у бановини и достављање њено Мини-старству просвете;

7) сазивање већа директора и управите-ља средњих, учитељских и грађанских школа и школских надзорника у бановини на крају школске године и достављање закључака тих већа Министарству просвете, као и осигура-ње покрића у буџету за трошкове ових већа;

8) одобравање привременог прекида ра-да у школама због заразе и других оправда-них разлога;

9) одобравање полудневне или непрекид-не наставе у појединим школама према (ло-калним, теренским и другим) приликама и по-требама;

10) извештај Министарству о целокупном наставном васпитном и културном раду у ба-новини крајем школске године;

11) спровођење Министарству тромесечних директорских извештаја, извештаја о подели предмета и распореду часова, извештаја о ви-шем и нижем течајном испиту и директорских

предлога за распоред вишег и нижег течајног и осталих испита, као и годишњих извештаја директорових према правилнику о оцењивању;

12) вођење службеничких листова свих просветних лица у бановини и достављање једног овереног преписа тих листова министарству;

13) расправљање спорова између директора или школских надзорника и наставника, као и између самих наставника;

14) решавање жалби наставника народних школа који траже понован преглед рада и успеха у школи;

15) подношење опширног извештаја о стању и кретању целокупне наставе у бановини два пута у години.

§ 40. У делокруг техничког одељења спада:

1) пројектовање, грађење и одржавање државних путова и мостова у бановини, као и путова и мостова досадашњих обласних самоуправа, и надзор над пројектовањем, грађењем и одржавањем недржавних путева и мостова;

2) пројектовање, грађење и одржавање државних зграда и других архитектонских објеката у бановини, као и зграда и других архитектонских објеката досадашњих обласних самоуправа и надзор над пројектовањем, из-

радом и одржавањем недржавних зграда, намењених јавној употреби;

3) доношење свих одлука по постојећим грађевинским прописима;

4) уређење водених токова, канализација и снабдевање водом; искоришћавање водених снага, као и давање дозвола за искоришћавање водених снага по важећим законским прописима; мелиорације; сви послови односно водних задруга и метеорологија;

5) сви послови по закону о државним и самоуправним путовима и уредбама, донетим на основу тих закона, које су вршиле досадашње установе спољне техничке службе Министарства грађевина;

6) сарадња у управи јавног аутомобилског саобраћаја.

§ 41. У делокруг одељења социјалне политике и народног здравља спада:

1) старање о ратним инвалидима, сирочадима и сиромашнима;

2) одобравање упослења страним радницима и намештеницима у смислу § 103 закона о заштити радника, а по одредбама правилника за упослење страних радника;

3) управљање у купалиштима и лечилиштима и доношење одлука у вези са управљањем, које је до сада доносио Министар со-

цијалне политике и народног здравља, изузимајући давање купалишта у експлоатацију;

4) управљање и надзор над болницама, дечијим и инвалидским установама, школама за бабице и хуманитарним установама;

5) пројектовање, грађење и проширење нових болница, по претходном саслушању банског санитетског савета и у границама одобрених кредита;

6) предлози за оснивање нових болница и нових болничких одељења по саслушању банског санитетског савета;

7) извршење одредаба правилника Бр. 13102-27. год. о болницама;

8) управљање службом и одређивање службе среским санитетским референтима;

9) доношење одлука у другом и последњем степену по свима кривицама донетим на основу санитетског закона и осталих санитетско-полицијских прописа;

10) одобравање опште лекарске праксе према постојећим прописима; одобравање назива специјалиста на основу уредбе о обавезном практичном стажу за лекаре и медицинаре, а по саслушању банског санитетског савета; одобравање обављања практичног стажа по уредби о обавезном практичном стажу за медицинаре и лекаре; одобрење вршења волонтерске лекарске службе у санитетским установама; одобрење вршења споредне служ-

бе према решењу министарства Сан. Бр. 45200 од 24. септембра 1929. год.; одобравање дентистичке праксе, а по саслушању банског санитетског савета; одобрење праксе нижем санитетском особљу (бабицама, масерима и сл.);

11) одобравање за слободно руковање апотеком, по саслушању банског санитетског савета; одобравање апотекарских концесија на основу расписаних стечаја, а по саслушању банског санитетског савета; одобрење о продаји апотека; одобрења за отварање апотека по издатој дозволи за држање апотеке; одобрење за држање дрогерија; одобрења за увоз и продају отровних ствари; ретаксација апотекарских рачуна за државна и самоуправна установе и надлештва;

12) одобравање уговора и избора општинских лекара и бабица по расписаном стечају;

13) одређивање комисије за преглед умоболних, као и упућивање умоболних у болнице, у случају где је до сада то била надлежност министра;

14) одобравање и извршење асанација у границама одобрених кредита.

Бану су потчињени на његовој територији хигијенски заводи са свима њима подређеним хигијенским установама. Бан врши хигијенску службу посредством хигијенског завода по важећим прописима. Садањи хигијенски заводи са даном функционисања банске управе

обухватају територију бановине на којој се налазе. Дом народног здравља у Бањој Луци постаје хигијенски завод за територију Врбавске бановине.

§ 42. У делокруг одељења за трговину, обрт (занатство) и индустрију спада:

I из области трговине, обрта (занатства) и индустрије:

1) послови по закону о радњама од 29 јуна 1910. године, с тим да Министар трговине и индустрије доноси наредбу:

а) у сумњивим случајевима, да ли која радња потпада под овај закон или не, као и под који облик рада (чл. 1.);

б) за прописивање специјалних услова за радње наведене у чл. 22. закона;

2) послови по наредби о вршењу обрта од 8. фебруара 1909 године Бр. 217222-I, с тим да Министар трговине и индустрије доноси наредбе о оглашавању обрта за концесионирање (§ 20);

3) послови по законском чланку XVII од 1884. год. (обртни закон) с тим да Министар трговине и индустрије доноси одлуке;

а) за установљење обрта везаних за оспособљење (§ 5);

б) за допуњавање списка оних постројења за које је прописан едиктални поступак (§ 25);

4) послови по обртном реду и његовим изменама и допунама с тим, да Министар трговине и индустрије издаје потребне наредбе предвиђене овим законом;

5) послови:

по законском чланку XIV-1881 о давању зајма уз ручни залог;

по законском чланку XXII-1888 о дражбоваоницама;

по законском чланку XXXI-1883 о оброчним пословима;

по законском чланку XXV-1900 с тим, да Министар трговине и индустрије доноси наредбу о изузетцима у сакупљању наруџбина (§ 3);

6) продужавање рока за вршење распродаје по закону о распродајама од 15. јуна 1929. године;

7) давање дозвола за приватне и јавне агенције;

8) решавање по жалбама против одлука трговачких, индустријских и занатских комора на основу наредбе Министра трговине и индустрије од 27. јуна 1928. године Бр. 14402-III о легитимисању трговаца, индустријалаца, занатлија и њихових путника код прикупљања поруџбина, као и по издавању легитимација за трговачке путнике;

9) одлучивање по закону о сеоским дућанима, од 25. октобра 1870 год., са његовим изменама и допунама;

10) одобравање и премештање годишњих сајмова, панађура, марвених сајмова и недељних пазарних дана, у колико је то право по појединим законима спадало у надлежност Министарства или другостепене управне власти;

11) послови, који по закону о општинској мери од 31. јануара 1896 год. спадају у делокруг Министарства трговине и индустрије;

12) послови по питањима торбарења, у колико по закону не спадају у надлежност првостепене управне власти с тим, да Министар трговине и индустрије доноси наредбе о забрани торбарења (§ 10 зак. о торбарењу од 4 септембра 1852 год.);

13) контрола трговине и извоза пољопривредних производа у границама прописа, који важе;

14) надзор над привредним задругама;

15) надзор о располагању задужбинама, закладама и фондовима, чији интереси не прелазе границу бановине;

16) послови по законима о устројству трговачких, индустријских и занатских (обртних) комора (односно по закону о радњама у колико се односи на коморе) и њиховим изменама и допунама с тим, да Министар трговине и индустрије доноси уредбе о организацији ко-

мора, одобрава статуте коморе, прописује изборне судове и поставља чланове (већнике) комора;

17) послови по закону о јавним складистима од 28. априла 1898 год. А. Др. З. Бр. 64.

18) надзор по упуствима над свим пословима по законима и законским прописима, који се односе на акционарска друштва, командитна друштва на акције, осигуравајућа друштва, кредитне задруге и остале установе, које се баве примањем улога на штедњу с тим, да оснивање споменутих установа, са изузетком кредитних задруга, подлежи претходном генералном или специјалном одобрењу Министра трговине и индустрије;

19) одобравање одржавања приватних трговачких и занатских течајева;

20) издавање уверења за одобравање поластица по закону о општој царинској тарифи и одређивање комисија у вези с тим, према, начелним упутствима Министра трговине и индустрије;

21) послови који се односе: на оснивање, уређење и рад свих нижих стручних школа и појединих течајева при њима, на надзор над радом и особљем свих средњих стручних школа, на градњу, одржавање и снабдевање свих ових школа у ресору Министарства трговине и индустрије, с тим да Министар трговине и

индустрије доноси правилнике, прописе и одлуке о:

а) програму наставе и употреби уџбеника за све врсте стручних школа;

б) отварању и затварању трговачких академија, поморских академија, средњих техничких школа, дворазредних трговачких школа и других стручних школа државних, полудржавних и приватних у рангу средњих школа и о течајевима при њима;

в) дужностима наставничког особља, о облику ђачких књижица и потребних формулара за дневнике, каталоге и главне књиге, о одобравању искључења за увек из школе, о радњама око завршних испита и одређивању изсланика, висина награде за хонорарне часове.

Министар трговине и индустрије доноси одлуку у случајевима кад се на две или више бановина распростиру:

а) постројења;

б) предузећа за превоз путника са утврђеним редом возње, где је по закону прописана дозвола;

Сви под I овог параграфа поменути закони примењују се на подручју за које важе.

II Из области рударства:

1) одобравање и продужавање свих врста рударских права и повластица (концесија); издавање повеља по одредбама рударских закона и закона о минералним уљима и земним

плиновима, сем за крајеве где не постоје рударска сатништва;

2) вођење рударског катастра, рударских права и повластица на подручју бановине поред рударског катастра код рударских судова, у колико исти постоје;

3) одобравање прибележака у рударским књигама;

4) прописивање као и редовна и ексекутивна наплата рударских такса (регални данци) и пристојби;

5) спровођење одлука о давању, деоби и брисању повластица рударским судовима где они постоје;

6) издавање посебних рударских полицијских наредаба и вршење опште рударске полицијске службе по рудницима, у циљу заштите и обезбеђења рударског особља, радњи и површине;

7) надзор над свим истраживањима и рудницима у погледу вршења дужности и права рударског подузетника;

8) одобравање оснивања рударских друштава (задруга и слично) по одредбама односних закона;

9) одобравање свих рударских радња (окана, поткопа и слично), подизање рудничких грађевина, надземних и подземних инсталација, рудничких железница свих врста, топионица, зграда за рудничко особље, магацина за

експлозив и материјал, рудничких водова, јазова, водовода за струју, ваздух и слично, путева у колико се све ово односи на терен повластице и његову околину или на испирање прераду, топљење руде и даљу израду производа;

10) одобравање права господарења по рударском закону од 15. априла 1866 године;

11) одобравање употребе рудничких вода;

12) одобравање заштите рејона за бање, водоводе и слично, и њихово уношење у рударски катастар;

13) одобравање планова рада, проветравања, одлагања рада, годишњих извештаја о раду на свим рудницима;

14) одобравање уговора и контрола изданих рударских права и повластица за минерална уља, земне смоле и плинове;

15) оцене услова о експропријацији земљишта, оштета за земљиште и доношење одлука по тим питањима;

16) доношење одлука о међусобним односима и споровима рударских истражилаца и повластичара о службеностима и другим питањима у колико се по њима не заснује спор код рударског или редовног суда;

17) надзор над установама за осигурање рударског особља, као и братимским благајнама у бановини;

18) посебна здравствена служба, инспекција рударског рада и заштита рударског о-

собља при свима рударским истраживањима, рудницима и топионицама;

19) старање о извршењу рудничких и службеничких права и обавеза као и приноса за братимску благајну;

20) одобравање примања у рад и постављања одговорних стручних лица домаћих и иностраних, у рударским предузећима;

21) одобравање радног и службеног реда за рударско особље;

22) предузимање законских мера у случају несреће у рудницима и ислеђивање несретних и смртних случајева;

23) одобравање колективних радних уговора рударског особља;

24) постављање рударских инспектора по потреби службе у већим рударским окрузима (ревирима);

25) надзор над радом рударских и топионичких овлашћених инжињера и мерача;

26) изрицање казни, одузимања рударских права и повластица по одредбама рударских закона, вођење и примена принудних мера на рудницима у случају тешких повреда рударских прописа или кад постоји опасност по живот и рад;

27) рударска и топионичка статистика;

28) давање мишљења по пореским питањима за рударска предузећа према одредба-

ма закона о непосредним порезама као и по предметима рударске и топионичке струке;

29) остали послови у вези са спровођењем рударских закона, у колико се односе на рударске раднике, закона о заштити радника и осталих земаљских закона;

30) нижа рударска настава.

§ 43. Послови, који су по посебним законским прописима спадали у надлежност великих жупана као и обласних и среских самоуправа прелазе у надлежност бана за оно подручје, које је ушло у састав бановине.

§ 44. Где се образују окружни инспектори, Министар унутрашњих послова додељује окружном инспекторату на службу једног политичко-управног чиновника или помоћног секретара, који ће га замењивати у надлештву у случају спречености и једног управног канцеларијског чиновника.

Сем тога бан ће окружном инспектору одредити два дневничара.

Ако би се показала, с обзиром на обим послова, потреба, да се број окружном инспекторату одређеног особља повећа, ово повећавање може извршити Министар унутрашњих послова.

§ 45. При свакој банској управи образоваће се бански санитетски савет, као стручни саветодавни орган бана. Правилник о саставу и делокругу савета, прописује Министар социјалне политике и народног здравља споразумно са Министром унутрашњих послова.

§ 46. Исељенички комесаријат у Загребу послује као орган Министарства социјалне политике и народног здравља и у његово име обавља послове према датим му овлашћењима.

Ортопедски завод у Београду и ортопедске радионице у Загребу, Љубљани и Требињу, непосредно су под Министарством и задржавају своје досадашње територије, док Министар социјалне политике и народног здравља друкчије својом уредбом не одреди. Према потреби може завод, односно једна радионица вршити послове и за једну или више суседних бановина.

Школа народног здравља у Загребу подређена је Министарству социјалне политике и народног здравља са делокругом прописаним уредбом о њеној организацији и делокругу.

§ 47. За стручне чиновнике опште управе I категорије утврђују се положаји и називи према гранама, којима припадају, овако:

Положајна класа		Назив	Група
1	Здравствени, пољопривредни, аграрни, ветеринарски, шумарски, рударски, технички и трговински	приправник	I/9
2		пристав	I/8
3		виши пристав	I/7 и I/6
4		саветник	I/6, I/5 и I/4
5		виши саветник	I/4 и I/4a
6		инспектор	I/4 I/4a и I/3

Начелници одељења су чиновници од 4а до 3а групе, I категорије закључно.

Где се у појединим положајним класама предвиђају разне групе за исте називе, унапређење у оквиру исте положајне класе може се извршити после четири године проведене у истој групи.

Положајне плате за групе а) одређују се по чл. 101 Закона о унутрашњој управи.

§ 48. Централни хигијенски завод у Београду стоји непосредно под Министром социјалне политике и народног здравља и има надлежност за подручје целе државе.

Овлашћује се Министар социјалне политике и народног здравља да у сагласности са

Претседником Министарског савета пропише уредбу о организацији и делокругу централног хигијенског завода као стручног органа Министарства социјалне политике и народног здравља за сва питања хигијене, асанација, здравствене статистике, проучавања и поучавања народа у здравственом погледу као и стручног усавшавања.

Државна хемијска лабораторија у Београду спаја се са централним хигијенским заводом и постаје његово одељење.

§ 49. Аграрне дирекције у Љубљани, Загребу, Сплиту, Сарајеву, Новом Саду и Скопљу укидају се и њихови послови прелазе на Краљевске банске управе.

Врховни повереник аграрне реформе у Скопљу руководиће послове аграрне реформе на територији Вардарске бановине и деловима Моравске и Зетске бановине који су до сада спадали под територијалну надлежност укинуте аграрне дирекције, односно повереништва у Скопљу и у погледу ових послова је као референт потчињен бану на чијој се територији врше дотични послови.

Аграрни уреди укидају се и њихови послови и особље прелазе у надлежност и састав дотичних среских начелстава, у чијем се седишту налазе седишта досадањих уреда. Сре-

ска начелства у чијим се седиштима налазе укинута аграрни уреди, вршиће функције досадањих аграрних уреда на досадањој територији аграрних уреда са овим изменама: аграрни референт среског начелства у Загребу врши послове и за срез Чрномељ, аграрни референт у Љубљани и за срез Чабар; аграрни референт среског начелства у Новом Саду и у Барањи и срезovima: Илок, Ириг, Рума, Стара Пазова и Земун, осим града Земунa.

Шефови укинутих аграрних уреда у вршењу својих послова биће као референти потчињени начелнику оног среза на чијој територији врше послове.

Аграрне дирекције и уреди престају даном, када започну рад Краљевске банске управе и преносе све своје послове на банску управу, односно среска начелства.

§ 50. При Управи града Београда установљено је Техничко одељење, у чију надлежност спада редовно одржавање свију државних зграда у Београду, изузев војних и Министарства саобраћаја, као и сви послови досадашње грађевинске секције за град Београд.

Ближе одредбе о организацији овог одељења, као и његовом пословању прописале се правилником Министра грађевина у споразуму са Министром унутрашњих послова.

§ 51. За техничку службу установљавају се према потреби при среским начелствима технички одељци, чија седишта и територијалну надлежност одређује министар у споразуму са Министром унутрашњих послова.

Ови одељци, сваки на својој територији врше складно са прописима §§ 28 и 29 Закона о унутрашњој управи техничке послове из области ресора Министарства грађевина, у колико спадају у општу управу с тим, да су с обзиром на конкретне службене послове потчињени среском начелнику, за чије подручје их обављају, а иначе среском начелнику на чијем подручју им је одређено седиште.

§ 52. Пословање техничких одељења при банским управама и техничког одељења при Управи града Београда као и техничких одељења при среским начелствима почеће одмах чим отпочне пословање у бановинама по § 23 Закона о називу и подели Краљевине на правна подручја.

Ове техничке управе и секције предаће одмах надлежним техничким одељењима при банским управама, односно техничким одељцима при среским начелствима, све своје предмете и послове, у којима оне дејствују у својству управне грађевинске власти а у колико се тиче започетих радова и послова, у који-

ма се оне јављају као подузетнице, а који се према новој територијалној надлежности простиру на територију двају или више техничких одељења, односно одељака, Министар грађевина по потреби одредиће својом наредбом техничко одељење, односно технички одељак, који има да те радове и послове продужи до краја буџетске године, без обзира на коју се територију ови послови и радови односе.

§ 53. Завод за метеорологију у Сарајеву, у чију надлежност спадају послови метеоролошке службе на територији Босне и Херцеговине, с обзиром на конкретне службене послове, потчињен је оном бану, на чијем се подручју налази његово седиште.

§ 54. Завод за метеорологију у Сарајеву улази у састав банске управе у Сарајеву са даном кад ова почне своје послове.

Грађевинска секција за град Београд предаће своје предмете и послове техничком одељењу при Управи града Београда.

§ 55. Предмете који су по закону били у надлежности Министра, а пренети су у надлежност бана, решаваће бан самостално и онда кад је прописано споразумно решавање између више министара.

§ 56. На територији Управе града Београда послове који су по § 40 пренети у надлежност бана вршиће Министарство просвете.

Исто тако на тој територији вршиће Министар трговине и индустрије послове додељење бановина по тачки 16, 18, 20 и 21 § 42 као и послове по закону о радњама, који се односе на одобравање постројења ундустријских предузећа (чл. 34, чл. 35, чл. 38 и чл. 42), на измештање постројења (чл. 40) и на постављање чланова стручног одбора (чл. 43).

§ 57. Овлашћује се Министар унутрашњих послова да уредбом пропише устројство и делокруг Управе града Београда.

§ 58. Управа постојећих пољопривредних сточарских и ветеринарских фондова преноси се према њиховом пореклу:

1) фонд за семење дели се на четири једнака дела на бановине: Моравску, Дунавску, Дринску и Вардарску;

2) фонд за рибарство на банску управу Вардарску;

3) земаљска господарска заклада и ветеринарска заклада за Хрватску и Славонију на банску управу Савску;

4) нова државна ветеринарска заклада вратиће суму изузету из средстава ветеринар-

ске закладе за Хрватску и Славонију за куповину ветеринарског дома у Београду а у годишњим оброцима по 500.000 динара;

5) ветеринарска заклада за Војводину на банску управу Дунавску;

6) имовина котарских припомоћних заклада у Босни и Херцеговини поделиће се на поједине среске припомоћне закладе према њиховом пореклу, а заједничка имовина ових заклада којом рукује отсек за пољопривредни кредит у Сарајеву разделиће се на поједине закладе, односно срезове у сразмери њихове властите имовине. У случају где су срезови појединих заклада подељени, извршиће се подела имовине између ових делова срезова према предњим одредбама. Даље одредбе у погледу руковања которских припомоћних заклада и уређења њихових средишница одредиће Министар пољопривреде.

Глава трећа. Бановинско газдинство

§ 59. Бановина је у погледу бановинског делокруга правно лице и може самостално стицати права односно преузимати обавезе.

Бан претставља бановину као правно лице.

Исправе о правним пословима, по којима се бановина обавезује према трећим лицима, као и пуномоћства потписује бан и снабдева их својим печатом.

Државна правобраништва дужна су заступати бановину у њезиним имовно-правним односима из било које правне области пред редовним и посебним судовима и властима и давати правна мишљења која од њих траже бан и друга њему подређена надлештва и установе.

§ 60. Бан управља имовином коју има бановина у власништву или у управи.

Привредна предузећа, која су власништво бановине или стоје под банском управом, морају се водити тако, да њихови приходи покривају расходе и дају још умерену камату и одговарајућу квоту за амортизацију уложене главнице. Од овог се може одступити само код предузећа, која служе јавним интересима, кад се ови не могу друкчије задовољити.

§ 61. Ради покрића издатака, који се односе на бановински делокруг, а који се не могу покрити из прихода бановинског имања и других врела, могу се у бановини уводити и наплаћивати:

- прирези;
- пристојбе;
- самосталне дажбине, и
- доприноси у новцу или нарави.

Допринос у нарави треба увек оценити и у новцу. Лице које се обавезе на допринос, може га испунити, извршити само, или преко другог лица, или положити процењену вредност у новцу.

§ 62. Право на наплату обласних и сре-ских самоуправних дажбина прелази почев од трећег октобра 1930. године на бановине.

Обласна трошарина на предмете државне трошарине наплаћиваће се у подручју Управе града Београда по законским прописима о трошарини, а о употреби удела ових трошарина прописаће се одредба у уредби о устројству и делокругу Управе града Београда.

Почев од 1. јануара 1930. године наплаћиваће се досадашње обласне трошарине на предмете државне трошарине као бановинске по стопама предвиђеним у законским прописима о државној трошарини.

§ 63. Прирез на непосредни порез, као и трошарине на предмете, подложне државној трошарини, разрезају и наплаћују за бановину надлештва финансијске управе, а бановинске дажбине и пристојбе у колико то Министар финансија одобри.

На предмете оптерећене државном трошарином наплаћује се за бановину трошарина

само у границама одређеним у закону о државној трошарини.

Бановински прирез на непосредне порезе и државну трошарину дели у свему судбину државног приреза, односно државне трошарине.

До доношења новог бановинског буџета наплаћиваће се бановински прирези на непосредне порезе привремено квотама ранијег буџета, а разрез ће се извршивати за целу пореску годину по постотцима приреза који се предвиде у одобреном бановинском буџету за наредну буџетску годину.

§ 64. Пристојбе се могу наплаћивати за службене послове у бановинском делокругу а и за употребу установа (завода, предузећа и т.д.), које издржава бановина.

Пристојбе се утврђују тарифом, У тарифи се могу предвиђати олакшања и ослобођења за оправдане случајеве, а стопе у њој могу се и стеновати према имовинским приликама.

§ 65. Бан ће бановинске пристојбе и самосталне бановинске дражбине уређивати правилницима по одобрењу Министра финансија.

У правилницима ће се прописати и казнене одредбе. Новчане казне не могу бити веће од 5.000 динара, а затвор од 30 дана.

§ 66. За покриће трошкова око оснивања и издржавања установа у јавном интересу, могу се по претходном одобрењу Министра финансија а у сагласности са ресорним министром захтевати доприноси од општина и власника земљишта и сопственика радња, који од тих установа имају нарочите привредне користи. Доприноси ће се утврђивати према користи интересаната.

Допринос у новцу може се заменити радом или доприносом у нарави, са свим или делимично.

§ 67. У погледу установа и радова који искључиво и претежно служе појединим срезовима бан може на предлог интересаната одредити, да трошкове око њих сnose искључиво или претежно односно срезови, утврђујући и одговарајуће уделе.

§ 68. Министар финансија се овлашћује да у споразуму са Министром унутрашњих послова уредбом пропише ближе одредбе о устројству рачуноводске и благајничке службе код банске управе. Овом уредбом прописаће се и контролне мере и поступак обрачунавања да се спрече евентуалне злоупотребе, а уједно обезбеди правилно, тачно и брзо пословање банске управе, при чему су допуште-

на одступања од прописа Закона о државном рачуноводству и Закона о главној контроли.

§ 69. Најмање један пут у сваком тромесечју бан ће наредити изненадни преглед бановинске благајнице.

О извршеном прегледу и стању ваља са-ставити прописни извештај.

§ 70. Остварени вишци једне прорачунске године службе за покриће мањка ранијих година, и за потребе друге године, или за стварање инвестиционих фондова.

§ 71. У погледу састава, одобрења, извршења и важности бановинског буџета, начина управе и задужења бановинске имовине и других питања о којима је реч у уредби о утврђењу имовине, начину управе и буџетирању бановине и о ликвидацији имовинских односа досадањих среских и обласних самоуправа од 23. октобра 1929 године важе у свему одредбе ове уредбе.

Глава четврта. Прелазна наређења

§ 72. Министар унутрашњих послова је овлашћен да у случају потребе у споразуму

са Министром финансија пропише ближе одредбе по свима питањима, која се појављују у вези са оснивањем банске управе и ликвидацијама досадашњих области и срезова.

§ 73. Пренос непокретне имовине, које прелазе на бановине, вршиће се на предлог бана без наплате такса.

§ 74. До изједначења рударских закона:

1) вршиће досадања рударска сатништва (главарства), на свом досадањем територију, као првостепена власт, све послове досадање своје надлежности; на њих прелазе надлежности и ликвидовање окружних реверних уреда, који се укидају.

Рударска сатништва (главарства) потчињена су бану оне бановине, на чијој се територији налази седиште сатништва;

2) за крајеве, где не постоје рударска сатништва остају досадање надлежности и поступаће се по сада постојећим законима;

3) постојећи рударски судови задржавају своју досадању надлежност.

§ 75. У погледу службеника среских самоуправа бан ће поступати сходно одредбама, које важе у погледу досадашњих обласних службеника. Ако их задржи и преузме у слу-

жбу банске управе за њих ће важити прописи о бановинским чиновницима.

§ 76. Инспектори рада и инспектори парних котлова врше као стручни референти бана на територији бановине послове по постојећим прописима и одредбама у складу са законом о унутрашњој управи.

§ 77. За смештај банских управа служиће првенствено државне и бановинске зграде, које су и до сада служиле за жупаније и обласне самоуправе, као и све друге за ову циљ употребљене зграде.

У колико ове просторије не би биле довољне за смештај банске управе подмириће се трошкови око смештаја банске управе из бановинских прихода и државних дотација, а трошкови око издржавања зграда, које служе банској управи падају на трошак бановине.

§ 78. Кредит одређен буџетом за 1929-30 год. у VII разреду, гл. LIV парт. 386 за увођење у живот закона о устројству унутрашње управе могу се трошити за све потребе (материјалне и личне), које се појављују поводом образовања банских управа. Исто тако могу се у поменуте сврхе трошити у поједи-

ним бановинама и остатци кредита за кирије односно ануитет за куповину и зидање зграда, који су предвиђени у појединим партијама буџета за 1929/30 год. VII разреда.

§ 79. Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише а добија обавезну снагу кад се обнародује у „Службеним новинама”.

Препоручујемо Претседнику Нашег Министарског савета, Нашем Министру унутрашњих послова, да овај закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Обнародован у Бр. 261. — CV Службених новина од 7. децембра, 1929. — I год.

Измене и допуне од 24. марта, 1930. — II год, обнародоване су у Бр. 71. — XXV Службених новина од 28. марта, 1930. — II год.

П Р А В И Л Н И К

III Бр. 35760. од 3. јула, 1930. — II год.,

о организацији и раду банских већа.

На основу овлашћења у § 26 Закона о банској управи, прописује се правилник о организацији и раду Банских већа.

Чл. 1. — Банско веће је саветодавни орган бана и заседава у седишту бановине.

Чл. 2. — Чланове банског већа поставља и смењује министар унутрашњих послова из реда лица која могу својим саветом најбоље послужити интересима бановине.

Чл. 3. — Сваки члан банског већа добија декрет о своме постављењу који му издаје бан дотичне бановине.

Постављење чланова банског већа објавиће се у службеном листу дотичне бановине где ови постоје.

Чл. 4. — Чланови банског већа пратиће у првом реду економски, социјални и културни развитак срезова и градова (вароши) за које су постављени, и подносиће бану представке у којима ће указивати на потребне мере у томе правцу.

Напосе пратиће и подносиће претставке о пословима који се односе на: пољопривредна добра, расаднике, огледне и контролне станице; унапређење сточарства и живинарства (перадарства), одржавањем и оснивањем бановинских расплодних станица; стручно образовање земљорадника путем бановинских пољопривредних школа и повремених стручних течајева; одржавање и унапређење недржавних шума; оснивање нових и одржавање постојећих бановинских болница, дечијих домова, домова убогих, стараци и старица, бановинских лечилишта и бања, као и потпомагање оштећених од елементарних непогода; на одржавање постојећих и просецање нових путева и железница, као и на одржавање и подизање школских зграда и регулација река и бујица; потпомагање стручног усавршавања занатског, трговачког и домаћићког подмлатка; потпомагање сокола и просветно-културних и хуманих друштава, — као и о свима пословима који би се у овом погледу односили на њихов крај.

Чланови банског већа могу давати мишљења о свима тим питањима и за целу бановину.

Чл. 5. — Чланови банског већа не смеју се мешати нити утицати на решавање и доношење одлука у пословима управних власти, нити уопште вршити ма какве интервенције код власти. Своје дужности члана банског већа могу вршити само у седницама банског већа и подношењем предлога и преставки у смислу чл. 4.

Чл. 6. — Банско веће састаје се редовно једанпут годишње на позив бана, и то најдоцније месец дана пре коначног утврђивања бановинског буџета. Седнице у овом сазиву могу трајати највише 15 дана.

Чл. 7. — Бан позива чланове банског већа у седнице већа.

Чл. 8. — Седнице банског већа држе се у просторијама које бан одреди.

Чл. 9. — Бан руководи седницама и радом банског већа.

Чл. 10. — На свакој седници прозивком утврдиће се, који су чланови присутни.

Чл. 11. — На првој седници прочитаће се предлог бановинског буџета који унапред припрема бан. Сваки члан банског већа овлашћен је да на њега ставља своје примедбе и подноси предлоге поменуте у чл. 4 овог Правилника.

Бан ће нарочито саслушати веће о томе, које су потребе у срезовима и градовима (варошима) најжитније природе, па ће према својој оцени и финансијској моћи бановине предузимати све што је потребно, да се оне задовоље и сретства у буџету осигурају.

Чл. 12. — Кад се саветовање о бановинском буџету сврши, чланови банског већа могу покретати и друга питања која се односе на послове изнете у чл. 4 овог Правилника.

Чл. 13. — Бан може по претходном одобрењу министра унутрашњих послова позивати чланове банског већа у ванредне седнице банског већа које не могу трајати више од пет дана, и у другим важним приликама, нарочито у стварима које се односе на закључивање зајмова, отуђење бановинске непокретне имовине, као и код доношења важних уредаба које би имале јачи финансијски ефекат.

Приликом одређивања дана сазива седница треба по могућству водити рачуна о томе, да ти дани не падну у време кад су пољо-

привредни и други привредни радови у пуном јеку.

Чл. 14. — Помоћник бана и начелници одељења банске управе могу присуствовати седницама банског већа. Бан може позвати и друге референте да тим седницама присуствују.

Деловођу са помоћним особљем, за вођење записника у раду банског већа, одређује бан из реда чиновника банске управе.

Чл. 15. — Чланови банског већа дужни су уредно долазити у седнице банског већа.

Чл. 16. — Банско веће не може радити, ако није присутна бар половина његових чланова.

Чл. 17. — Сем лица из чл. 14 овог Правилника и претставника надзорне власти нико други не може присуствовати седницама банског већа.

Чл. 18. — Сваки члан банског већа може говорити, ако добије реч само о предмету који је на дневном реду.

Чл. 19. — Бан може наредити:

- 1) да нико о истом предмету не може говорити више од два пута, и
- 2) да се време говора ограничи.

Чл. 20. — О раду банског већа води се записник и у њега се уводе сва изнесена мишљења. Бан може наредити да се гласа о предмету који је изнет пред банско веће и резултат ће се увести у записник. Гласање се врши седањем и устајањем. Записник потписује бан и деловођа.

Чл. 21. — Члановима банског већа, за које се прозивком утврди да су присутни седницама већа, припада дневница у висини дневнице чиновника I категорије треће групе, а онима који нису из места где се седнице држе, поред дневнице и попутнина чиновника ове категорије и групе, и дневница за време путовања за долазак на седнице и повратак.

Чл. 22. — Сви издатци учињени за пословање банског већа падају на терет бановинског буџета.

Чл. 23. — Овај правилник може се изменити и допунити одлуком министра унутрашњих послова.

Чл. 24. — Овај Правилник ступа на снагу од дана обнародовања у „Службеним новинама”.

Препоручује се да се по овом Правилнику поступа.

(Службене новине Бр. 149. — LV од 4. јуна, 1930. — II год.).

УРЕДБА

IV Бр. 740. од 17. јуна, 1930. — II год.

о вршењу надзорне власти над општинама где је
седиште Краљевских банских управа.

На основу чл. 191 Закона о унутрашњој
управи, прописује се уредба о вршењу надзорне
власти над општинама где је седиште Краљев-
ских банских управа.

Чл. 1. — У колико по важећим прописима
у седиштима бановина непосредну надзорну
власт над општинама врше сада срески начел-
ници у будуће овај надзор вршиће бан.

Чл. 2. — Ова уредба ступа на снагу даном
обнародовања у „Службеним новинама”.

(Службене новине Бр. 139. — ЛП од 23. јуна
1930. — II год.).

ПРАВИЛНИК

о саставу и делокругу банског санитетског
савета

На основу § 45 Закона о банској управи
и у сагласности са Министром унутрашњих
послова, прописује се правилник о саставу и де-
локругу банског санитетског савета.

§ 1. — Код сваке банске управе установ-
љава се санитетски савет као стручни савето-
давни орган бана. Назив овог органа гласи:
Бански санитетски савет у....

§ 2. — Чланови банског санитетског саве-
та су редовни и ванредни. Редовни чланови су:

а) по положају

начелник одељења за социјалну политику
и народно здравље при банској управи;

шеф-лекар Окружног уреда за осигурање
радника у седишту банске управе;

директор хигијенског завода;

претставник лекарске коморе.

б) по именовану:

6 чланова које именује Министар социјалне политике и народног здравља од двоструког броја, које предложи надлежни бан.

Од предложених морају најмање по двојица бити од болничких, среских и општинских лекара.

Ванредних чланова има 5.

Ове чланове именује Министар социјалне политике и народног здравља од двоструког броја, које предложи бан. Од ванредних чланова мора један припадати санитетско-техничкој струци, један апотекарској, један правничкој, један социјално-политичкој и један ветеринарској.

§ 3. — Банском санитетском савету председава начелник одељења за социјалну политику и народно здравље при Краљевској банској управи.

§ 4. — За обављање административних послова банског санитетског савета одређује начелник одељења за социјалну политику и народно здравље потребно особље, које тај посао врши поред редовне своје дужности.

§ 5. — Седнице банског санитетског савета сазива претседник савета по захтеву бана

са назначеним двеним редом, који се мора најмање 8 дана прије заказане седнице доставити члановима санитетског савета.

§ 6. Бански санитетски савет може тражити по појединим предметима мишљење од стручњака који нису чланови савета.

§ 7. — Члановима санитетског савета, ако су стално настањени ван седишта банске управе, припадају дневнице и путни трошкови као и банским чиновницима.

Бан може за поједина мишљења и ванредне радове појединих чланова санитетског савета и стручњака у границама одобрених кредита по државном или бановинском буџету одобравати посебне награде.

§ 8. — Мишљење банског санитетског савета мора се тражити у свим случајевима, где то § 41 Закона о банској управи одређује.

Бански санитетски савет може и по својем нахођењу подносити предлоге о питањима народног здравља, уређењу здравствене службе и здравствених установа Краљевској банској управи.

Бан може тражити мишљење банског санитетског савета и кад се израђује буџет одеље-

ња социјалне политике и народног здравља, као и кад се израђују правилници и одредбе према § 27 Закона о банској управи, који се односе на послове народног здравља.

§ 9. — Бан може тражити мишљење банског санитетског савета и у другим случајевима из народног здравља, а по својем нахођењу.

§ 10. — Бански санитетски савет може решавати, ако је присутно најмање 6 редовних чланова.

У случају да су гласови располовљени сматра се да је прихваћен онај закључак, за који је гласао претседник савета.

Ванредни чланови савета се позивају на седнице, када се расправља о питањима струке, коју они заступају. У том случају ванредни чланови савета имају право гласа при решавању.

§ 11. — Бански санитетски савет не може давати мишљење по судско-медицинским питањима.

Судови и друге власти по судско-медицинским питањима обраћат ће се санитетском савету при Министарству социјалне политике и

народног здравља, кад то законске одредбе захтевају.

§ 12. — Овај се правилник има објавити у банским службеним новинама, а важи од дана, када се објави у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 297. — СХХIV од 18 децембра, 1929. — I год).

У П У Т С Т В А

Министарства трговине и индустрије о извршењу
одредаба § 42 Закона о банској управи

На основу § 9 Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја, а у циљу извршења одредаба одељка III § 8 Закона о називу и подели на управна подручја, као и одељка I § 42 Закона о банској управи, прописују се ова упутства:

Чл. 1. — У надлежност општих управних власти I степена спада решавање по свим питањима, за које је по законима или на основу истих издатих уредбама, правилницима, правилима, решењима, наредбама итд., одређена надлежност управних власти I степена. Све послове, које су по закону вршила среска начелства (поглаварства), градска поглаварства, градска начелства, градске капетаније, полицијска надзорништва и градски магистрати, вршиће они и даље у својој дужности.

На подручју важности закона о радњама од 29 јуна 1910 године водиће трговачке, индустријске и занатске коморе свака за своје подручје све оне послове за које су по Законима или на основу истих издатим уредбама, правилницима, правилима, решењима, наредбама итд., надлежне. Заинтересоване стране без обзира у којој бановини бораве обраћаће се надлежној комори по свим питањима њихове надлежности.

Чл. 2. — У надлежност банске управе спада решавање у I степену свих послова, који су по законима или на основу истих издатим уредбама, правилницима, правилима, решењима, наредбама итд., спадали у надлежност Министарства у I или II степену, са изузетком послова, који су према одредбама одељка I § 42 и друге алинеје § 56 горенаведеног Закона придржани за Министра као и решавање у II степену по свим пословима, које су по Законима или на основу истих издатим уредбама, правилницима, правилима, и решењима, наредбама, и тд. решавале у II степену управне власти II степена.

Банске ће управе решавати по свим пословима у којима је законима или на основу истих издатим уредбама, правилницима, правилима, решењима, наредбама и тд. одређена надлеж-

ност у I или II степену ранијих земаљских влада, жупанија као и градских поглаварства (сената) слободних градова, у којима су ти градови фунгирали као власт II степена у смислу тачке II § 166 законског чланка XVII од 1884.

Чл. 3. — У случају тужбе против коначних одлука банских управа, које се подносе управним судовима, банска управа може по молби тужиоца одгодити извршење своје одлуке по чл. 36 Закона о Државном савету и Управним судовима.

Чл. 4. — На подручју важности Закона о радњама 29 јуна 1910 године надлежна је за решавање жалби противу решења Трговачких, Индустријских и Занатских комора она банска управа, на чијем подручју има жалилац своје боравиште или на чијем се подручју налазе интереси, који су у питању, а који сачињавају предмет жалбе. Ако се интереси налазе на подручју бановине, у коме жалилац станује, као и онда кад су по среди само лични интереси жалиоца, спада решавање жалбе у надлежност банске управе, на чијем подручју жалилац има своје стално боравиште. Кад се ипак интереси налазе на подручју бановине у којој заинтересовани не станују (филијала, ин-

дустријска постројења, отварање радње у другој бановини), надлежна је за решавање жалбе она банска управа, у чијем се подручју ови интереси налазе.

Коморе ће у својим решењима увек назначити банску управу, којој жалилац треба да упути жалбу у случају незадовољства.

Чл. 5. — Трговачке, Индустријске и Занатске коморе чије подручје обухвата више бановина, подлеже надзору банске управе, у чијем се подручју налази седиште коморе. Спајање комора као и одвајање коморског подручја, где је то по Законима могуће, може се извршити само наредбом Министра трговине и индустрије.

Трговачка, Индустријска и Занатска комора у Београду потпадају под непосредни надзор Министра трговине и индустрије. Сви послови у погледу ових комора, који се односе на коморе као установе, спадају у надлежност Министарства трговине и индустрије. У погледу осталих комора преносе се у надлежност банских управа сви послови, за које је по законима о устројству комора, односно Законом о радњама, и на основу истих издатим уредбама, правилницима, решењима, наредбама ит.д. одређена надлежност Министарства, у колико нису по тачци 16 одељка I § 42

горе наведеног Закона задржати за Министра трговине и индустрије. Банска управа је надлежна да одобрава пословне радове комора, правила о дужностима и правима коморских намештеника и правила о пензионом фонду за исте.

По пословима из тачке 16. под I § 42 Закона о банским управама који спадају у надлежност Министарства трговине и индустрије. Коморе ће се обраћати Министарству преко надлежних банских управа, а Коморе у Београду могу по овим питањима као и по пословима наведеним у ставу 2. § 56 истог Закона директно општити са Министарством.

По осталим пословима могу се Коморе обраћати Министарству директно.

По питањима, по којима банске управе доносе коначну одлуку, Коморе имају се обраћати надлежној банској управи а ове ће се по потреби обраћати Министарству.

Трговачка, индустријска и занатска комора у Београду обраћа се по пословима из подручја општине града Београда непосредно Министарству трговине и индустрије.

Чл. 6. — По питањима, за која је Министарство надлежно по претпоследњем ставу одељка I § 42. Закона о банској управи, за-

интересоване стране ће подносити молбе преко надлежне среске власти оној банској управи, у чијем се подручју налази седиште предузећа. Банска управа ће затражити по таквим питањима мишљење свих других заинтересованих банских управа.

Ако таква предузећа имају своје седиште на подручју важности Закона о радњама, и прелазе на подручја банских управа, у којима важе други прописи о обртима, Министарство трговине и индустрије дозвољаваће вођење предузећа на оној територији, где се по Закону мора добити дозвола. За подручје важности Закона о радњама од 29. јуна 1910 године издаваће одобрења за своје подручје надлежна комора. У случају да предузеће прелази две или више бановина, а на подручју Закона о радњама, издаваће одобрење комора, на чијем се подручју налази седиште предузећа. Ако предузеће има своје седиште на подручју важности Закона о радњама, а прелази, у границама исте бановине, на подручје важности других закона о обртима, меродавни су за одобравање тих предузећа законски прописи подручја, преко којих прелази поједина линија.

Чл. 7. — Испитне комисије по Закону о радњама од 29. јуна 1910 године и на основу

истог издатих правила, подлеже надзору банских управа.

За подручје Општине града Београда надлежна је за обављање испита по тач. I чл. 6. Правила о полагању мајсторских испита од 17 јануара 1928. године V бр. 8085/28 комисија постављена код Занатске коморе у Београду. У испитној комисији образованој код Занатске коморе задржавају се на дужности сви постављени чланови до престанка њихове дужности.

Испити за машинисте и ложаче, на територији града Београда, обављаће се у Министарству трговине и индустрије.

За остала подручја важности Закона о радњама од 29. јуна 1910 године могу банске управе образовати све комисије према одредби чл. 13. Закона о радњама од 29 јуна 1910 године, односно по чл. 6 Правила о полагању мајсторских испита од 17. јануара 1928 год V Бр. 8085/28 као и других правила издатих на основу чл. 13. пом. Закона.

Банске управе дунавске и дринске бановине могу за њихово подручје Закона о радњама одредити да испитне комисије, које постоје код Занатске коморе врше дужности и за њихово подручје. Док ове комисије не буду образоване могу се кандидати за полагање испита из подручја Занатске коморе упућивати комисији постављеној код Занатске коморе.

Комисије по чл. 14. Закона о радњама односно по тач. II чл. 6. као и по чл. 8. напред наведених правила о полагању мајсторских испита задржавају се на дужности до престанка исте. Постављење нових чланова које је до сада вршило Министарство трговине и индустрије вршиће банске управе.

Код сваке банске управе на подручју важности Закона о радњама установиће се Стручни одбор у смислу одредбе члана 43. Закона о радњама. Овај одбор решаваће за подручје важности Закона о радњама сва питања споменута у наведеном члану. Стручни одбор постављен у Министарству вршиће сву дужност само за подручје града Београда.

Чл. 8. — Фондови основани на основу чл. 96. Закона о радњама од 1910 године подвргавају се надзору банске управе, Комесари постављени код тих фондова на основу чл. 151 пом. Закона задржавају се на дужности до престанка исте. Нова постављења комесара код тих фондова са седиштем у Београду врши Министарство трговине и индустрије.

Чл. 9. — Банска је управа надлежна такође да у смислу одредбе § 88 Закона о пројекту важности досадашњих финансијских закона и закона о буџетским дванаестинама од.

31. јула 1929. године издаје одобрење за подизање индустријских и фабричких предузећа. На територији Управе града Београда одобрење ће издавати Министарство трговине и индустрије. Ова одобрења ће се издавати за индустријска и фабричка предузећа, у којима ради више од 15 радника, ако је употребљена моторна снага, или 25 радника, ако није употребљена моторна снага и ако се рад врши у једној радионици или на једном месту. У овај број радника рачунаће се и ученици.

Ово одобрење мора се издејствовати пре него се приступи подизању индустријског постројења. Поступак предвиђен Законом за подизање индустријских постројења провешће се после издавања одобрења. Провађање поступка извршиће власт, која је по Закону надлежна.

Интересенти који траже одобрење за подизање индустријских и фабричких предузећа морају уз молбу прикључити потребне планове и описе и испунити опште услове, које Закон предвиђа за вођење индустријског обрта (радње).

С обзиром на начелни карактер поменутог одобрења, посао одобравања не спада на подручју важности Закона о радњама у послове, који се расправљају у стручном одбору у смислу чл. 43. Закона о радњама.

Док се не пропишу упуста предвиђена у § 88 поменутог Закона банска ће управа, пре издавања одобрења у смислу § 9. Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја тражити упутства од Министарства трговине и индустрије, да ли се тражено одобрење може издати или не, и у том циљу доставити Министарству сваки предмет, који се односи на оснивање индустријских и фабричких предузећа.

Предузећа која не потпадају под појам индустријских и фабричких предузећа у смислу става 1 овог члана не подлежу претходном одобрењу.

Чл. 10. — По молбама страних држављана за оснивање обрта (радње) у земљи поступаће банске управе по законским прописима о радњама (обртима) као и по одредбама трговинских уговора и конзуларних конвенција, које важе.

У погледу држављана оних држава, са којима нема уговорних обавеза што се тиче оснивања обрта (радња), поступаће банске управе по специјалним упутствима.

Чл. 11. — Послови надзора над акционарским друштвима, командитним друштвима на акције, осигуравајућим друштвима, кредит-

ним задруга и осталим установама, које се баве примањем улога на штедњу, водиће се према законима, који важе на подручју бановине. Банске управе су надлежне за одређивање сталних комесара код акционарских друштава и осталих кредитних установа, као и комесара за зборове према законским прописима, који важе у појединим бановинама, и где је то предвиђено. Ови комесари могу бити првенствено државни чиновници. У изузетним случају а по претходном споразуму са Министром трговине и индустрије могу бити постављена и друга лица.

Банске управе по потреби одређују комесаре за вршење ревизија рада акционарских друштава. За вршење ревизија се могу одређивати сем државних чиновника и чиновници: Народне банке, Државне хипотекарне банке, Поштанске штедионице, Привилеговане аграрне банке, као и лица која по законима могу обављати обрт (радњу) ревизора.

У циљу заштите интереса улагача банска ће управа поклањати нарочиту пажњу акционарским друштвима и установама, која се баве примањем улога на штедњу. Контрола акционарских друштава има се водити уз припомоћ књиговодствених стручњака. Контрола треба да испитује, да ли се рад друштва креће у границама закона и друштвених правила и да ли су биланс и закључни рачуни исправни.

На подручју важности закона о акционарским друштвима са његовим изменама и допунама од 17-XI-1898 године, (подручје раније Краљевине Србије и Црне Горе), оцењиваће банске управе правилност рада зборова акционарских друштава. Кад се ради о питањима приватно-правног карактера појединаца према друштву, решавање по овим питањима не спада у надлежност надзорне управне власти, него редовног суда.

Чл. 12. — Министар трговине и индустрије даје специјална одобрења у овим случајевима:

а) за оснивање акционарских друштава и командитних друштава на акције:

1) кад је у питању одобравање филијала страних друштава;

2) кад се оснивају друштва, која су афилијације страних предузећа или кад међу оснивачима има и страних држављана;

3) када је у питању пренос седишта друштва из иностранства у земљу;

4) кад је у питању оснивање друштва, које се бави примањем улога на штедњу;

5) кад је у питању оснивање другог каквог друштва са капиталом од 10 и више милиона динара;

б) за спајање, повећавање или смањивање капитала напред наведених друштава;

в) за оснивање осигуравајућих друштава и градских или других самоуправних штедионица као и неакционарских установа, које се баве примањем улога на штедњу изузев задружних и регулативних штедионица.

У свим овим случајевима Министар трговине и индустрије одобрава и правила тих друштава.

Оснивање осталих акционарских друштава заједно са правилима одобравају банови по законима, који важе на њиховом подручју.

Исто тако банске управе одобраваће оснивање установа, које се баве примањем улога на штедњу, а које су основане на задружној основи као и оснивање регулативних штедионица.

На подручју важности Закона о оснивању акционарских друштава од 30 марта 1922 године одобраваће оснивање кредитних задруга банске управе.

На подручју Београда, Земуна и Панчева сви напред наведени послови, подразумевајући и послове одобрења кредитних задруга, спадају у надлежност Министра трговине и индустрије.

Молбе ће се упућивати надлежној банској управи. Ако је у питању оснивање или измена

правила, уз молбу ће се, поред потребних прилога, које закони на појединим подручјима траже, поднети четири примерка пројекта правила односно измене. За подручје Општине града Београда довољна су два примерка.

Банске управе ће доносити одлуку по поднетим молбама, у колико су оне надлежне, а остале молбе упућиваће са својим мишљењем Министру трговине и индустрије на решење.

Чл. 13. — По пословима регулисаним законима и на основу истих издатим уредбама, правилницима, правилима, решењима, наредбама ит.д. који нису наведени у одељку III. и IV § 8 Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја нити у одредбама одељка I § 42 Закона о банској управи, утврђује се надлежност по самом тексту тих прописа, тако да је по тим пословима надлежно Министарство, у сваком случају, где закон то одређује, а банска управа или општа управна власт I степена онда, кад закон предвиђа надлежност II степена, односно I степена управне власти.

На одлуке банских управа у I и II степену по овде наведеним питањима нема места жалби.

Чл. 14. — Банска управа вршиће и послове туризма у колико се тичу њеног подручја.

Питања туризма решавају се код одељења односно одсека за трговину, обрт (занатство) и индустрију.

Чл. 15. — Државна хипотекарна банка, Управа за заштиту индустријске својине, Завод за унапређење индустрије и занатства, Средишна управа за мере и драгоцене метале и Завод за унапређивање спољне трговине под непосредном су управом и надзором Министра трговине и индустрије.

Главне филијале и агенције Државне хипотекарне банке, које се налазе у појединим бановинама, врше своје пословање потпуно самостално по законима и упутствима датим из централе.

У колико постоје у извесним бановинама установе за унапређење домаће радиности (обрта), оне су потчињене и потпадају под надзор бана, у чијем се подручју установа налази. Ове су установе помоћни орган одељења односно отсека за трговину, обрт (занатство) и индустрију банске управе.

Органи контроле мера и драгоцених метала подлеже надзору општих управних власти по чијим наређењима и раде, али у погледу техничког пословања добијају инструкције искључиво од Министарства трговине и индустрије — од Средишне управе за мере и

драгоцене метале — и то преко бана односно среског начелника, сходно чл. 28 Закона о унутрашњој управи. Административне одлуке по Закону о мерама, њиховој употреби у јавном саобраћају и надзору над њима, као и по Закону о контролисању чистоће израђевина од злата, сребра и платине доносе надлежне опште управне власти. Такве одлуке за подручје Општине града Београда доноси Министарство трговине и индустрије, — Средишна управа за мере и драгоцене метале. По кривичним делима предвиђеним у поменутим законима одлуке доносе надлежне власти опште управе.

Чл. 16. — Сва ранија упутства, наређења и решења, издата од подручног ми ресора у циљу поднашања аката на мишљење, увиђај или решавање по питањима, која се односе на Закон о обртима (радњама), као и по питањима акционарских друштава, а у случајевима за које је банска управа надлежна, престају важити.

Чл. 17. — Банске ће управе по потреби, нарочито у случајевима, у којима долазе у обзир јавни интереси као и интереси здравља и морала, а по пословима, по којима су надлежне за решавање опште управне власти I

степенa, издавати упутства подређеним властима.

Банске ће управе извештавати Министарство о одобреним буџетима и закључним рачунима Комора, шаљући по један примерак истих.

Банске ће управе водити списак о годишњим сајмовима (панађурима) и недељним пазарним данима као и списак обрта (радња), које воде страни држављани, ради потребне евиденције.

До 20 јануара и до 20 јула сваке године подносиће банске управе Министарству исцрпан извештај о стању и развоју обртне управе као и о специјалним опажањима на подручју бановине у погледу обртне управе.

Исто тако ће банска управа извештавати Министарство о кретању обрта и о промету робе на годишњим сајмовима.

Преглед пијачних цена ће банске управе достављати Министарству свака три месеца.

Чл. 18. — Банске управе доносиће опште одредбе, правилнике и правила по чл. 13, 16, 44, 78, 82 и 103 Закона о радњама од 29 јула 1910 године као и **измене и допуне** истих по претходно прибављеној сагласности Министарства трговине и индустрије. На подручју Општине града Београда то ће вршити Министарство трговине и индустрије.

Чл. 19. — На подручју Општине града Београда вршиће Министарство трговине и индустрије:

1) У првом степену:

све послове који су према одредбама одељка I § 42 Закона о банској управи пренети на банску управу а који су до ступања Закона о банској управи на снагу по законима или на основу истих издатим уредбама, правилницима, правилима, решењима, наредбама, итд., спадали у надлежност Министарства трговине и индустрије;

2) у другом степену:

а) све послове из подручја општине града Београда по којима по законима или на основу истих издатим уредбама, правилницима, правилима, решењима, наредбама итд., доносе у првом степену одлуке Трговачка, Индустријска и Занатска Комора у Београду;

б) по кривичним делима предвиђеним по закону о мерама и њиховој употреби у јавном саобраћају и надзору над њима као и по Закону о контролисању чистоће израђевина од злата, сребра и платине, кад је првостепену одлуку донела Управа града Београда.

Чл. 20. — На подручју градова Земунa и Панчева, вршиће Министарство трговине и индустрије у другом степену све послове, за

које су по законима или на основу истих издатим уредбама, правилницима, правилима, решењима, наредбама ит.д. из надлежности Министарства трговине и индустрије у првом степену надлежна градска начелства.”

Чл. 21. — У случајевима кад пословање одељења односно отсека за трговину, обрт (занатство) и индустрију додирује и интересе (осталих одељења у банској управи, прибавиће се пре доношења одлуке и њихово мишљење.

По техничким питањима из делокруга овог одељења или отсека саслушаће се мишљење надлежних техничких стручњака банске управе.

Чл. 22. — Ова упутства ступају на снагу на дан обнародовања у „Службеним новинама”.

(Упутства од 4 децембра, 1929. — I год., I Бр. 36413. — О објављена су у Бр. 297. — CXXIV Службених новина од 18. децембра, 1929. — I год.

Измене и допуне од 7. априла, 1930. — II год., I Бр. 10665. — О објављене су у Бр. 100. — XXXVIII од 3. маја, 1930. — II год.

Измене и допуне од 28. маја, 1930. — II год., I Бр. 16245. — О објављене су у Бр. 136 — LI од 19. јуна 1930. — II год.

Измене и допуне од 21. јуна, 1930. — II год., I Бр. 22192. — О објављене су у Бр. 171. — LXV од 30. јуна, 1930. — II год.).

НАРЕДБА

Министра пољопривреде

Бр. 20409. — V-а од 8. априла 1930. — II год.

поводом промене у надлежности и администрацији код провађања аграрне реформе

По закону од 25 марта 1930 године о уређењу Министарства пољопривреде у § 5 тач. VI, под 1 и 5, настале су промене у надлежности и администрацији код провађања аграрне реформе. Ради једноличне администрације и ради једнообразног извршења тих законских одредаба, наређујем:

По § 5, тач. VI А) под 1) Министарство — Одељење за аграрну реформу и аграрно-правне послове израђује планове за општу колонизацију у северним крајевима. Код колонизације потребно је имати у виду аграрно земљиште, које се додељује месним аграрним интересантима (месним добровољцима и сиромашним земљорадницима), у најужем смислу речи месног интересанта — становника општи-

не где је земљиште или у непосредној близини. Затим у ширем смислу речи месним интересантима — житељима дотичне бановине.

Пошто је у највећем делу аграрно земљиште великих поседа раздељено, то би по напред наведеној законској одредби Банска управа располагала са оним земљиштем, које би постало расположиво деломичном ревизијом месних интересаната. Ова се деломична ревизија односи на настале промене у особи закупца услед смрти, напуштања додељеног земљишта, издавања у подзакуп или на обраду из дела или неиспуњавања других услова, које одређује § 14. Закона од 20 маја 1922 године, о издавању земљишта великих поседа у четворогодишњи закуп.

Деломичном ревизијом ослобођено земљиште банска управа може дати у привремени закуп само месним аграрним интересантима т.ј. сиромашним земљорадницима и добровољцима своје територије тако, да добровољачко земљиште буде поново додељено само добровољцима, а ако таквих нема, онда такво земљиште ставља Министарству пољопривреде на располагање за општу колонизацију. Случајеви додељеног земљишта добровољцима имају се појединачно известити Министарству пољопривреде ради евиденције.

Свака друга распољобља са аграрним земљиштем, враћање великим поседницима, одо-

браване отуђивања неподељеног земљишта било одвојено или неодвојено, спада у надлежност Министарства пољопривреде.

По тач. 5. истог закона пренесено је у надлежност Банских управа одобрење купопродаје између великих поседника као продавалаца и утврђених аграрних интересаната као купаца. Према томе пренесено је у надлежност Банских управа право, које је дано министру — за Аграрну реформу — сада пољопривреде чланом 38 закона од 31 јула 1925 год. о буџетским дванаестинама за месеце август, септембар, октобар и новембар 1925 године и то само право по тач. 1) одобравање продаје обриве површине већ утврђеним аграрним интересантима, којима је земља додељена у привремени закуп. Овлашћења по тач. 2) истог закона остала су и надале у надлежности Министарства пољопривреде.

Овим је законом пренешено у надлежности Банских управа право да одобравају отуђивање из тач. 1. чл. 38 напред наведеног Финансијског закона, дакле веће и опширније право, него што је право оптерећивања. Но по алинеји 4 иза тачке 2 наведеног закона купљене некретнине не могу се никако отуђити у року од 10 (десет) година, а оптеретити се могу дозволом Министра пољопривреде — за аграрну реформу. Следствено се преноси у надлежност Банских управа и право оптере-

ђивања оног земљишта, за које су надлежне одобравати отуђивања.

Пошто се овај закон позива на Правилник, број 34600, од 6. октобра 1925 год., то се код одобравања отуђивања имају строго извршивати одредбе овог Правилника. Наиме може се отуђивање одобрити у оном случају, ако су ревизијом субјеката купци утврђени аграрни интересанти, и као такви купују земљу коју су добили у привремени закуп.

По тач. V. напред наведеног закона о уређењу Министарства пољопривреде спада у надлежност Министарства пољопривреде Одељења за аграрну реформу и аграрно-правне послове, — разрађивање и наплаћивање 10% доприноса од купопродаја — отуђивања одобрених по Банским управама.

Услед тога, Банска управа мора свако решење, којим се отуђивање одобрава, предложити са свима актима Министарству пољопривреде — Одељења за аграрну реформу — Финансијски отсек, ради разреза и наплате 10% доприноса. Странкама се не сме издати ни решење ни уговор о отуђењу пре него Банска управа добије потврду да је 10% допринос плаћен.

Поступак разрезивања и наплате 10% доприноса остаје непромењен, те се има поступати по досадањим прописима и законима.

Моје и мојих претчасника наредбе, у колико су у противности са овом наредбом, стављам изван снаге.

(Службене новине Вр. 153. — LVII од 9 јула, 1930. — II год.).

О В Л А Ш Ћ Е Њ Е

Министра Финансија

Бр. 79560. — од 11. јуна, 1930. — II год.,

у смислу § 45. Фин. Закона за 1930.—31. год.

На предлог Г.Г. Министара просвете, унутрашњих послова, грађевина, пољопривреде, трговине и индустрије, шума и рудника, а на основу § 45. Финансијског закона за буџетску 1930/31 годину.

Овлашћују се:

1. Банови:

да могу одобравати уговоре о набавкама као и радове у режији до суме до динара 500.000.—, по свима пословима по којима им припада право решавања. До ове суме могу одобравати уговоре о једногодишњем закупу зграда;

да могу одобравати уговоре о продаји покретне државне имовине као и расходовања

неупотребљиве покретности (намештаја, прибора, материјала, осакаћене стоке ит.д.), којих вредност не прелази суму од 100.000.— динара, а непокретних државних имања којих годишњи приход не прелази суму од 100.000.— динара;

да могу изузетно одобравати уговоре за продају дрвета из редовних сечина у државним шумама по привредном плану јавним лицитацијама до вредности до 250.000.— динара. изузимајући режијско пословање.

Сва напред наведена права која има бан има и Управник града Београда.

Бан може ова своја права пренети и на помоћника бана с тим, да о томе извести Министра финансија и Главну контролу.

2. Директори поштанско-телеграфских дирекција;

да могу одобравати уговоре за набавке по поштанско-телеграфској струци до суме до 50.000.— динара.

Начелник Техничког одељења при Управи града Београда:

да може одобравати лицитације и извођење радова у режији за све грађевине намењене јавној употреби до суме до 50.000.— динара.

Шефови болница државних и хигијенских завода:

да могу одобравати уговоре о набавкама као и радове у режији до суме до 50.000.—

динара. До ове суме могу одобравати уговоре о једногодишњем закупу зграда.

3. Старешине аутономних просветних установа ректори: университета, економске, ви-соке школе у Загребу, виших педагошких школа, декани факултета у Скопљу и Суботици, претседник Српске краљевске академије у Београду и Југословенске академије знаности и уметности у Загребу, управник Државне штампарије и управници централних народних позоришта, шефови теренско техничких секција, шеф Техничког одељка при начелству среза расинског, директори средњих пољопривредних школа, старешине: државних ергела, пољопривредних огледних и контролних станица енолошких станица, бактериолошких станица, серолошких завода, дирекције за државно свиларство у Новом Саду и пољопривредних огледних и контролних станица у Топчидеру:

да могу одобравати уговоре о набавкама као и радове у режији до суме до 30.000.— динара.

4. Шефови: санаторијума, инвалидских домова, дечијих домова, домова народног здравља, поликлиника:

да могу одобравати уговоре о набавкама као и радове у режији до суме до 25.000.— динара.

5. Управници: музеја, библиотека, архива и специјалних знанствених завода, претсед-

ник управе за заштиту индустријске својине и управник средишне управе за мере и драгоцене метале:

да могу одобравати уговоре о набавкама као и радове у режији до суме до 20.000.— динара.

6. Директори средњих школа, директори богословија које су искључиво интернантски уређене и издржавају се само новцем из државног буџета:

да могу одобравати уговоре о набавкама до суме до 5.000.— динара.

7. Све набавке, продаје и радова у режији имају се вршити саобразно Закону о државном рачуноводству и правилнику за извршење одредаба из одељка „Б” уговори и набавке.

8. Наредбе за исплату из уредно ангажованих и отворених кредита, приликом ликвидације оних набавака и радова које одобравају ресорни Министри, могу потписивати банови, помоћници банова и Управник града Београда до суме до 500.000.— динара, уколико за ово буду специјално овлашћени на основу чл. 4 под д) уредбе о преношењу права потписивања одлука са Министра од 12 маја 1921 године.

9. Ово овлашћење важи од дана објаве у „Службеним новинама”.

(Службене новине Бр. 159. — LIX од 16. јула, 1930. — II год.).

УРЕДБА

Бр. 46622. — III од 23. октобра, 1929. — I год.,

о утврђењу имовине, начину управе и буџетирању бановина и о ликвидацији имовинских односа досадањих среских и обласних самоуправа.

На основу чл. 25. Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја од 3. октобра, 1929. год., у споразуму са Министром финансија Министар унутрашњих дела прогласио је ову уредбу о утврђењу имовине, на чину управе и буџетирању бановина и о ликвидацији имовинских односа досадањих среских и обласних самоуправа:

Чл. 1. — Основ за финансиско газдовање бановина јесте бановински буџет прихода и расхода, којим ће се претходно одобрити и распоредити приходи и расходи бановине за наступајућу годину, по одредбама ове Уредбе.

Чл. 2. — Бановински буџет спрема бан са својим стручним референтима.

Време за које се бановинским буџетом одобравају и распоређују приходи и расходи зове се буџетска година. Она почиње 1. априла и свршава се 31. марта.

Време за које се сви рачуни о приходима и расходима по бановинском буџету морају свршити зове се рачунска година. Она почиње 1. априла кад и буџетска и траје до 1. јула идуће године.

Чл. 3. — Приходи и расходи у бановинском буџету морају бити подељени на буџетске партије.

Свака партија у бановинском буџету мора садржавати приходе, а исто тако и расходе једне врсте, једног рода и једне природе.

Расходи предвиђени у једној партији имају се трошити само на оно чему су намењени и у висини буџетом одређене суме.

Прекорачења бановинским буџетом одобрених сума и трошење сума предвиђених у другој партији забрањена су. За противно поступање одговорни су наредбодавац и рачунополагач.

Чл. 4. — Бановински буџет је јаван и он мора чинити једну целину.

Сви приходи ма по ком основу постојали и ма какве врсте били, морају бити унесени

ни у бановински буџет, који обухвата и пословање свију посебних фондова, заклада, у станова и предузећа.

Чл. 5. — Расходи, који се сваке године морају предвидети бановинским буџетом јесу:

1) сви издатци који по специјалним законима падају на терет бановине;

2) лични издатци од самоуправе преузетог особља, надлештва и установа, (посебно за административно особље и за струке: грађевинску, просветну, здравствену, пољопривредну, шумарску, рударску, трговине и индустрије и социјалне политике), као и особља до закључно II групе — III категорије које бан у своме делокругу поставља;

3) материјални издатци за потребе надлештава и установа;

4) отплата бановинских дугова и интереса;

5) издатци на непредвиђене потребе.

Чл. 6. — Приходи бановина, који се у буџет уносе јесу.

1) приходи од имања која припадају бановини;

2) приходи од разних бановинских установа, завода, предузећа, радова итд.;

3) прирез на државни порез, који без одобрења Министра финансија не може прећи проценат од 10%;

4) самосталне бановинске дажбине;

5) уступљени државни извори прихода у целини или становитом постотку или тангенти.

Као ванредни приходи улазе:

1) примања од продатих бановинских имања;

2) суме од закључених зајмова;

3) помоћ, додатци и субвенције, ако би их према постојећим законима било;

4) ненаплаћени приходи и потраживања из ранијих година;

5) приходи од поклона и завештања;

6) неподвижни приходи.

Чл. 7. — Приликом састава, решавања и доношења бановинског буџета, бан ће се старати, да приходи и расходи буду правилно процењени, да не смеју прећи границе стварне потребе, водећи том приликом рачуна о економској снази народа и принципима разумне штедње.

Да би се овај члан што боље извршио, бан ће прикупљати, сређивати и брижљиво водити податке о оствареним резултатима истеке буџетске године, који ће му служити

као критеријум за процену величине прихода и расхода.

Чл. 8. — Поред прихода и расхода побројаних у чл. 5 и 6 ове Уредбе, бановине могу у свој буџет унети и расходе, који служе за задовољење месних економских, културних и социјалних потреба, и који иду на помагање месног благостања, културног, привредног и економског снажења дотичне бановине.

Али при предвиђању ових расхода, бановине морају водити увек рачуна о томе, да ти расходи буду у сразмери са економском снагом становништва, и да иду паралелно са циљевима опште државне финансијске политике.

Министар финансија приликом одобравања бановинског буџета, стараће се да у све му буду испуњени услови из предњег става овог члана.

Чл. 9. — Буџет идуће године има бити готов најдаље до 31 децембра тек. године и послат Министру финансија на преглед и одобрење.

Као материјал за буџет се мора приложити завршни рачун минуле буџетске године

и експозе бана, у коме ће се објаснити, како предложене суме прихода и расхода, тако и циљеви банске делатности за наступајућу годину.

Чл. 10. — Када Министар финансија прими бановински буџет, он ће се претходно уверити: да ли је буџет донет у прописаном року; да ли је донет од надлежних органа, на начин прописан овом Уредбом; да ли су у буџет унети сви расходи, који морају бити унети; да ли издатци на потребе и месно благостање одговарају стварној потреби и економској снази грађана; да ли порези, прирези, таксе и остали извори, који служе за покриће расхода имају законског ослободца; да ли је завођење нових и повећање старих намета претходно одобрено, па ће тек онда донети одлуку о одобравању или неодобравању буџета.

Ако Министар финансија нађе, да није испуњено све што се овом Уредбом и осталим специјалним законима за ваљаност буџета тражи, по претходном саслушању бана ставиће своје примедбе на бановински буџет и оне су обавезне.

Одлуку о буџету Министар финансија је дужан донети у року од месец дана по пријему буџета.

Извршење бановинског буџета.

Чл. 11. — Бановински буџет извршује бан; он је наредбодавац по истом.

Као наредбодавац носи пуну одговорност пред властима и Главном контролом, за правилност и законитост издатих наредаба, у погледу извршења буџета.

Чл. 12. — У извршењу буџета бан се служи шефовима одељења за поједине струке, референтима и осталим помоћним чиновницима, које он поставља у првом реду из редова бивших службеника обласне самоуправе. По потреби, бан може за вршење локалних послова, поред постављених службеника из реда бивше самоуправе, одредити на рад и државне службенике банске управе.

Чл. 13. — Прописи о службеним односима, о правима и дужностима, као и о дисциплинској одговорности бивших обласних службеника, остају на снази и даље, но бан може својим уредбама извршити унифицирање тих прописа, изменити их и допунити према новоствореним приликама, не дирајући у стечена права самоуправног особља.

Чл. 14. — Самосталним бановинским приходима и расходима рукује финансијско одељење банске управе.

Шеф финансијског одељења је старешина над благајном, књиговодством и рачуно-
рачуноводством банске управе.

Шеф финансијског одељења је одговорни рачунополагач пред Министром финансија и Главном контролом за све издатке и примања по бановинском буџету.

Чл. 15. — Ни једна наредба за исплату по бановинском буџету, ни извршена, док претходно по истој шеф финансијског одељења не буде писмено констатовао, да за ту потребу има у довољној мери одобреног кредита.

Наредба за исплату претпоставља један фактички извршен посао, рад, службу, набавку и у њој се мора означити партија и позиција из које се исплата врши.

Пре извршења исплате сваки налог мора бити уредно ликвидираан, оверен и признат као исправан, снабдевен овереним правдајућим документима, а непотрошени материјал у инвентар и магацинске књиге уведен, што ће на рачуну бити увек означено и од руковаоца ствари и материјала потписом потврђено.

Чл. 16. — Код грађевинских и других великих радова, приликом исплате мора се

тражити да уз признаницу о пријему новца, буде поднета и ситуација са следећим условима:

1) да је у заглављу ситуације означено, која је по реду и је ли привремена или је стално окончана;

2) да је у тексту описано на коју се грађевину или рад односи број уговора на основу кога је посао уступљен у рад и услови, под којима се посао врши;

3) да се из ситуације виде детаљно извршени радови по објектима и по означеним ценама по уговору;

4) да се види укупна сума погођених радова и делимична сума, која се прима; и

5) да је стављен датум и место, да је потписана од предузимача и да је оверена од стране надзорног инжињера, који има да потврди тачност величине радова, цене и правилности израде посла.

Чл. 17. — Целокупан посао на извршењу буџета бановине, мора бити уписан у књиге, које се за тај део посла морају устројити, како би се у свако доба могло видети, пратити и контролисати стање ових послова.

Министар финансија регулисаће нарочитим правилником, које се књиге и како имају водити.

Чл. 18. — На крају сваког месеца бан или орган кога бан буде одредио као наредбодавца, вршиће преглед касе и уверити се о правилном руковању новцем и вредностима.

О извршеном прегледу касе сачиниће се увек изводи на којима ће се потписом руковаоца касе и наредбодавца, који је преглед вршио констатовати нађено стање.

Препис извода о извршеном прегледу касе доставиће се Министру финансија до 10 идућег месеца.

Остале одредбе.

Чл. 19. — Одобрени буџет важи за ону годину за коју је донет, с тога се сви буџетски приходи морају прикупити, а расходи извршити у тој години.

Ако ипак, по свршетку буџетске године, остане неизмирених расхода, они се морају извршити до краја рачунске године, која траје три месеца преко буџетске године. После тога рока, на рачун истекле буџетске године, не могу се вршити никакве исплате. Ако би било расхода, који се ни до краја рачунске године нису могли извршити, за њих ће се уносити нарочити кредит у нови буџет, из кога ће они моћи бити плаћени.

Неприкупљени приходи после истекле рачунске године прикупиће се и књижити на

партију прикупљених прихода ранијих година, која ће се у сваком буџету предвиђати.

Чл. 20. — Ако буџет не буде на време решен и одобрен важиће за то време буџет минуле године и издатци ће се чинити по прошлогодишњем буџету и то само месечно по дванаести део од оних кредита, који су у прошлогодишњем буџету одобрени.

За то време и приходи ће се скупљати у границама предвиђеним прошлогодишњим буџетом.

Чл. 21. — Ако се у току године буде показало, да је који буџетом одобрени кредит недовољан, па би било потребно да се он увећа, или, ако у буџету за дотичну годину није никако предвиђен кредит за неку неодложну потребу, бан ће поднети Министру финансија на решење предлог за повећавање или накнадно одобрење потребног кредита.

Тај предлог мора садржавати разлоге, који правдају ту потребу, суму која је потребна за подмирење исте и извор из кога ће се покрити тај расход.

Министар финансија оцениће, да ли се тај накнадни кредит може одобрити и док он не донесе своју одлуку, издатак се не сме чинити.

Ово важи и за случајеве, када се покаже потреба за вирманисање између појединих партија.

По предњим случајевима, ако Министар финансија не донесе своје решење у року од месец дана, по пријему предмета, предлог постаје извршан.

Чл. 22. — Ако се у току буџетске године покаже потреба која се не би могла подмити из редовних прихода, може се иста подмити путем закључења зајма у земљи или на страни,

Свако задужење мора претходно бити достављено Министру Финансија, који ће оценити његову целисходност и повољност и поступити по чл. 2. Закона о измени законских одредаба којима се прописује саслушавање или одлучивање Министарског савета односно сагласност Финансијског одбора Народне Скупштине од 27. јануара 1929. год

Уз предлог о задужењу мора се доставити детаљно образложење потреба и осталих услова.

Чл. 23. — Ако би се указала потреба за куповином или отуђењем каквог непокретног имања, пре закључења уговора о куповини и продаји доставиће се предмет Министру финансија на оцену и одобрење.

Чл. 24. — Све набавке, продаје, радови и остало, чија вредност прелази суму од 100.000 динара, вршиће се путем јавног надметања које се има обавити на начин и по прописима који важе за државне послове.

Чл. 25. — За увођење нових и за повећање до сада постојећих самоуправних дажбина потребно је претходно одобрење Министра финансија, пре него што се предвиђени приход од ових намета и дажбина унесе у буџет.

Чл. 26. — Министар финансија административним путем и путем својих изасланика контролисаће рад органа за извршење ове Уредбе. Све његове примедбе, наредбе и упутства су обавезне.

Прелазна наређења.

Чл. 27. — Комесари обласних самоуправа имају проверити обласни инвентар (чл. 21 став 5 Уредбе о обласним и среским буџетима) и извршити до 15 новембра 1929 године попис имовине обласне самоуправе. Уједно има се по књигама установити стање закључених зајмова и других дуговања и обавеза,

као и потраживања на дан 15 новембра 1929 године.

Овако утврђена имовина, служиће као база за извршење ликвидације области и срезова и за њену предају бановима.

Чл. 28. — Имовина обласне самоуправе, када ова целим својим подручјем улази у састав једне бановине, прелази са свом активом и пасивом у имовину бановине.

Чл. 29. — Са имовином оне обласне самоуправе, која са својим подручјем улази у подручје више бановина, поступиће се по следећим начелима:

1) непокретности припадају оној бановини, на чијем подручју леже. Под непокретношћу сматра се све оно, што се у грађанском закону сматра саставним делом непокретности;

2) установе (привредне, социјалне, хумане, здравствене, калтурне и. т. д.) припадају оној бановини на чијој се територији налазе.

Чл. 30. — Код усanova и предузећа, која се преносе са самоуправа на бановине, а која имају вишак прихода над расходима, и у будуће тај се вишак првенствено има трошити на подизање и развијање тих усanova и предузећа, а по том на унапређење краја који је те установе и предузећа подигао.

Чл. 31. — Тамо где се једна бивша област дели на више бановина, па се при преузимању територија и имовине у каси дотичне области затекне готовина прикупљена од прихода по обласном буџету извршиће се подела готовине међу бановине наследнице према броју становника.

Исто важи и за хартије од вредности, за обласне фондове, капитале и остало покретно имање, у колико не припада којој установи по члану 28. ове Уредбе.

Чл. 32. — У колико, по начелима, истакнутим у предњим члановима, у својину бановине буде пренета имовина, имају се пренети и обавезе створене од стране бивших обласних самоуправа по следећим начелима:

Обавезе оне обласне самоуправе, која у целини улази у састав бановине, преносе се у целини на бановину у коју је дотична област у целини ушла.

Обавезе оних области, које са својим подручјем улазе у подручја више бановина, имају се поделити међу бановине сразмерно броју становника.

Чл. 33. — Ако се међу обавезама бивше обласне самоуправе налази обавеза о закљученом зајму, па се тачно да утврдити да је

тај зајам утрошен у објекат, зграду, установу и т. д. који овом деобом прелазе у својину само једне бановине од оних, на које се бивша област поделила, има се на ту бановину пренети и обавеза зајма утрошеног на пренети објекат.

Ако је пак целокупна сума зајма утрошена на више објеката, који су подељени на више бановина, — онда се и обавеза плаћања службе зајма има поделити међу бановине наследнице сразмерно суми утрошеној на објекат који је дотичној бановини деобом припао.

Банови ће међу собом уредити начин отплате зајма заједничким уношењем потребне суме у буџет или међусобним исплатама и обештећењем.

Чл. 34. — Установе пренете на области уредбом о преносу послова са државе на обласну самоуправу припашће оној бановини, на чијој се територији нађе, без права на обештећење између бановина изузимајући случај, ако је област за унапређење тих установа закључила зајам, у коме се случају има поступити по одредбама чл. 31. ове Уредбе.

Чл. 35. — У року од месец дана, од дана када буде васпостављена власт у бановини,

бан ће донети одлуку о обласним штедионицама, које су се затекле на подручју бановине, примити њихову активу и пасиву, регулисати њихов даљи рад, одговорност за улоге и уредити целокупно пословање. Ову одлуку мора одобрити Министар финансија.

Чл. 36. — Исплата непокупљених прихода од обласних приреза до краја 1929 године припада оној бановини, на којој се налази порески обвезник.

Чл. 37. — Неподељен приход од трошарине, који наплаћују државне пореске власти и предају Државној хипотекарној банци, поделаће се међу бановине по броју становника, како је то одредио чл. 11. Закона о државној трошарини од 28. јуна 1929. године.

Чл. 38. — Исплата пензија, која се до сада вршила на терет обласних буџета, као и расход на пензије оних пензионера, који ће стећи право на пензију у моменту ликвидације бивших обласних самоуправа, пада на терет буџета бановине.

Ако се обласно подручје цепа на више бановина, потребни кредити на пензије поделаће се на бановине наследнице сразмерно бро-

ју становника, који је припао дотичној бановини.

Изузетно може се на терет само једне бановине пренети цео трошак око исплате пензија, ако је на ту бановину пренета установа или предузеће у коме је дотични пензионер био на служби и стекао право на пензију.

Чл. 39. — До краја 1929 године банови ће преузети и чиновнике обласних самоуправа, које су ушле у састав бановине и донети одлуку о њиховом задржавању у служби, распореду, пензионисању или отпуштању.

Плате и остале принадлежности особља обласних самоуправа до 31. децембра закључно исплатиће се на терет одобрених обласних буџета. Плате особља које банови и даље задрже у служби банске управе, после 31. децембра плаћаће се на терет бановинског буџета, а на основу разврставања преузетих обласних чиновника по прагматици, која ће важити за особље постављено по буџету дотичне бановине.

Чл. 40. — Важност одобрених обласних буџета, продужује се до 31 марта 1930 године.

До краја 1929 године банови извршују одобрене обласне буџете обласних самоуправа, које су ушле у састав бановине, а од 1. ја-

нуара до 31. марта 1930 године ови се буџети извршују на основу дванаестина одобрених буџета за 1929 годину.

У случајевима где се област цепа и улази у подручје две или више бановина, поделу кредита и сретстава по одобреним обласним буџетима односно по њиховим дванаестинама извршиће сразмерно банови дотичних бановина.

Ова подела мора бити свршена у року одређеном по ставу 2. чл. 23 Закона од 3 октобра 1929. год. и достављена Министарству финансија, како би се могло извршити отварање кредита на дотације по партији 41 државног буџета за 1929-30 годину.

Одлуку о подели предвиђеној овим чланом одобрава Министар финансија.

Чл. 41. — До 1 јануара 1930 године бановине имају саставити и поднети на одобрење Министру финансија буџет бановине, који обухвата све послове, приходе и расходе из делокруга бивше обласне и среске самоуправе, а који су на банове пренети по претходним члановима ове Уредбе.

Исто тако буџет бановине има да обухвати и све кредите за извршење послова и издржавање установа које од стране ресорних Министара буду пренете у надлежност бано-

ва, и то како у приходима, тако и у расходима, с тим, да се пренос ових кредита и стварно преузимање послова, установа и предузећа има завршити у међувремену од 1 јануара до 1 марта 1930 године. У том циљу имају наредбодавци пренети на бана остатак неутрошених кредита за дотични посао установе или предузећа до краја 1929-30 буџетске године.

Чл. 42. — За извршење осталих послова које ће банови вршити у својству државних органа, који врше државне функције, служиће кредити по државном буџету које им по својим струкама стављају на расположење ресорни Министри у буџетом предвиђеном износу за извршење дотичног посла.

Чл. 43. — Од 31. децембра 1929 године има се обуставити функционисање среских самоуправа у погледу прихода и имовине.

Имовина среских самоуправа прелази у својину бановине, којој дотична среска самоуправа територијално припада.

У случају поделе среза на више бановина, при подели имовине права и обавеза поступиће се по начелима, која су напред постављена за поделу и ликвидацију обласне самоуправе.

Приходе среске самоуправе, који буду при њеној ликвидацији затечени као остварени, као и оне, који су остали непокупљени и буду се накнадно покупили, бан ће употребити за покриће потреба дотичног среза.

Чл. 44. — Сва објашњења и тумачења одредаба ове Управе даваће Министар финансија у споразуму са Министром унутрашњих послова. Министру финансија припада право врховног надзора над финансијама бановине по њиховом буџету.

Чл. 45. — Правилник и Упутства за извршење финансијских одредаба ове Уредбе у колико се за њих укаже потреба, прописиваће и издавати Министар финансија у споразуму са Министром унутрашњих послова.

Чл. 46. — Ова Уредба ступа на снагу даном обнародовања у „Службеним новинама”.

Обнародована у Бр. 250. — Службених новина од 26. октобра 1929. — 1 год.

УРЕДБА

ДРБр. 180179. од 20. октобра 1929. — I год.,

о променама у буџету државних расхода и прихода са финансијским законом за 1929.—30. годину.

На основу § 26. Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја од 3. октобра, 1929. године, а у сагласности са Претседником Министарског савета Министар финансија прописао је ову Уредбу о променама у буџету државних расхода и прихода са финансијским законом за 1929-30 годину:

Чл. 1. — Сви лични и материјални расходи, редовни и ванредни по државном буџету, који се преносе и произилазе из закона о називу и подели Краљевине на управна подручја од 3. октобра 1929. године, вршиће се из кредита одобрених на личне и материјалне расходе, редовне и ванредне у буџету државних расхода за 1929-30 годину.

Чл. 2. — Сви Министри чији се послови опште управе преносе на Краљевску банску управу, до 15. новембра 1929. године најкасније, саопштиће Краљевско банским управама а истовремено и Министарству финансија, који се кредити и у коме износу од 1. јануара до 31. марта 1930. године преносе у наредбодавно право банова. Ови се пренети кредити имају благовремено отворити појединим бановинама у смислу одредаба закона о државном рачуноводству.

Надлежни Министри ће се старати да буџетом предвиђени и пренети послови буда за ово време у потпуности подмирени.

Чл. 3. — У случају потребе, на предлог ресорног Министра или бана, Министар финансија може одобравати вирманисање између свих партија и позиција истог раздела буџета државних расхода за 1929-30 годину као и промену намене кредита у појединим партијама и позицијама.

Чл. 4. — У делокругу одобрених и пренетих кредита за четврто тромесечје буџетске 1929-30 године, бан је у смислу чл. 57. и 58. закона о државном рачуноводству наредбодавцац првог степена.

Ово своје право може бан пренети и на помоћника бана.

Чл. 5. — Сва овлашћења, која по финансијском закону за буџетску 1929-30. годину имају поједини Министри, преносе се на банове за послове опште управе који су на њих пренети у њиховим границама.

Чл. 6. — Сву рачуноводну службу до 1 априла 1930. године, вршиће садашње финансијске дирекције у месту седишта Краљевске банске управе, а за Зетску бановину финансијска дирекција у Подгорици.

Чл. 7. — Ближа упуства о овом прописуће Министар финансија.

Чл. 8. — Ова уредба ступа на снагу кад се обнародује.

Обнародована у Бр. 250. — Сл „Службених новина“ од 25. октобра, 1929. — I год.

УРЕДБА

о бановинској трошарини града Београда
са тарифом.

Чл. 1. — Бановинска трошарина према овој Уредби наплаћује се на предмете и по стопама предвиђеним у тарифи, која је саставни део ове Уредбе.

Чл. 2. — Предмети на које се ова трошарина наплаћује јесу: пиво, вино, шпиритус неденатурисан, ракија, ликер, рум, коњак, мирисаве масти и уља и парфимерија са етром и алкохолом.

Чл. 3. — Сви ови предмети подлеже наплати бановинске трошарине према овој Уредби приликом увоза у атар Општине града Београда.

Од овога се изузимају предмети на које је ранија обласна трошарина наплаћена до 1 априла 1930. године, али ће се и на овакве

затечене предмете наплаћивати разлика у стопи између пређашње и садашње стопе.

Чл. 4. — Од овако наплаћене бановинске трошарине у атару Општине Београдске предаваће се половина специјалном општинском Грађевинском фонду, образованом по § 54. Уредбе о устројству и делокругу Управе града Београда, а друга половина задржаваће се у корист Општине као приход од бановинске трошарине.

Чл. 5. — При извршењу наплате трошарине по овој Уредби, примењиваће се у погледу саме наплате Уредба о општинској трошарини града Београда, са правилником за њено извршење на све случајеве, у колико то није овом Уредбом и Законом о изменама и допунама у Закону о државној трошарини од 31. марта 1930. год. друкчије предвиђено.

Чл. 6. — Тарифа, по којој ће се наплаћивати бановинска трошарина на атару Општине града Београда прилаже се.

Чл. 7. — Ова Уредба ступа на снагу кад је одобри Министар финансија и када се објави у „Службеним новинама”.

Тар. број	НАИМЕНОВАЊЕ	Напла- ћује се од	Износ троша- рине	
			дин	п.
1	Пиво свију врста и екстракт од слада	100 л	60	—
2	Вино од грозђа проста до 15% алкохола закључно	100 л	100	—
3	Остала вина, као и сва фина вина	100 л	200	—
4	Јака алкохолна пића као: арак, коњак, ликер и слично . .	од хектол. степенa	5	—
5	Ракија од воћа и грозђа и оста- ла непоменуа алкохолн пића.	"	5	—
6	Алкохол-шпиритус неденатури- сан сваке врсте	"	5	—

Господин Министар финансија, на предлог Суда и одбора општине града Београда а по сагласности са Господином Претседником Министарског савета, изволео је на основу § 41. и 42. Закона о изменама и допунама у Закону о Државној трошарини и § 6. тачке 10. Закона о организацији финансијске управе, одобрити ову Уредбу о Бановинској трошарини града Београда са тарифом.

О.Бр. 12004. — Из Суда Општине града Београда, од 28. маја 1930. године.

(Службене новине Бр. 121. — XLV од 31. маја, 1930. — II год.).

П РА В И Л Н И К

Бр. 50603. од 9. јула, 1930. — II год.,

за извршење одредаба о бановинској и општинској трошарини.

На основу чл. 81. Закона о државној трошарини прописује се следећи правилник за извршење одредаба о бановинској и општинској трошарини.

Чл. 1. — Бановинска и општинска трошарина наплаћиваће се на оне предмете и у оној висини, како то буде појединој бановини односно општини одобрено у смислу чл. 75. и 79. Закона о државној трошарини.

Чл. 2. — Бановинска и општинска трошарина плаћа се оном месту, где је трошарински предмет донесен ради потрошње. У градовима и варошима где постоје општинске трошаринске станице (градске митнице) трошарина се плаћа при уносу робе у градски реон, у

колико се ова не уноси у јавно или приватно трошаринско сместиште.

Чл. 3. — Бановинска и општинска трошарина не може се наплатити на трошаринске предмете код фабричких предузећа, стоваришта, трговаца и точилаца на велико, све док ови не продају робу за потрошак у подручју дотичне општине. Ако роба одлази ради потрошње у другу општину, трошарину ће наплаћивати та општина.

Чл. 4. — Као доказ да је трошарина како бановинска тако и општинска плаћена служиће потврда или признаница издата од органа или благајнице овлашћене за наплату трошарине.

Чл. 5. — (1) Бановинску трошарину наплаћују редовно општински органи или оне власти, које наплаћују и општинску трошарину, заједно са општинском трошарином и продају је својој општини, која је дужна свакога дана полагати износе бановинске трошарине поштанској штедионици у корист рачуна дотичне бановине. На робу која се увози из иностранства бановинску трошарину наплаћују царинарнице при увозу, ако је роба намењена

за потрошњу на подручју оне општине у којој се налази царинарница.

(2) У изузетним случајевима, када није могуће бановинску трошарину наплаћивати на начин из става (1) овога члана, одобраваће Министар финансија по предлогу бана, да бановинску трошарину наплаћују пореске управе, које ће све износе полагати следећег дана поштанској штедионици за рачун дотичне бановине.

Чл. 6. — Како општине тако и пореске управе и царинарнице које буду наплаћивале бановинску трошарину, морају сваких 10 дана поднети својој бановини извештај о износу наплаћене бановинске трошарине прошлих 10 дана, са доказом, да је односна сума трошарине положена код поштанске штедионице. Бановинска управа има општини, односно пореској власти или царинарници за сваку примљену и обрачунату суму трошарине издати потврду.

Чл. 7. — Наплаћена бановинска и општинска трошарина вратиће се сопственику робе у сваком оном случају, када се враћа и државна трошарина.

Решење о повраћају, доноси она власт, која је трошарину наплатила. Против реше-

ња ове власти има места жалби на финансијску дирекцију у року од 15 дана од дана предаје решења.

Повраћај по решењу вршиће банска управа по претходном рассмотрењу. Банска управа може поднети и жалбу против решења о повраћају финансијској дирекцији.

Чл. 8. — У случајевима када државни органи буду наплаћивали бановинску трошарину имају се износи задржани за награду службеницима од 5%, предати надлежној финансијској дирекцији, као депозит, са извештајем који су поименично органи учествовали у наплати. Финансијска дирекција ће 30 јуна и 31 децембра сваке године достављати извештај Министарству финансија о износу депонованом на име награде особљу, као и имена лица, која су учествовала у наплати бановинске трошарине.

Чл. 9. — Подела награде за наплату бановинске трошарине вршиће се решењем Министра финансија и то тако, да у подели могу учествовати лица, која су непосредно наплату вршила, и лица која су надзирала правилност извршене наплате.

Чл. 10. — У оним случајевима где наплату бановинске трошарине буду вршиле пореске у-

праве односно царинарнице имају концем календарске године послати све обрачуне са банском управом о наплати и предаји бановинске трошарине Министарству финансија одељењу пореза — за цензуру.

Чл. 11. — (1) Кријумчарење бановинске и општинске трошарине сматра се да је учинио сваки, ко унесе у подручје општине неки предмет подложен плаћању бановинске односно општинске трошарине, а не плати одговарајућу бановинску односно општинску трошарину.

(2) Исто тако се сматра кријумчарењем ако се на подручју општине произведе трошарински предмет, подложен плаћању бановинске и општинске трошарине, а не плати се трошарина при пуштању у промет или потрошњу на подручју дотичне општине.

Чл. 12. — Ко учини кријумчарење бановинске трошарине кажњава се по члану 34. Закона о државној трошарини, с тим да новчане казне по кријумчарским кривицама учињеним са обичним вином и ракијом финансијска дирекција може по жалби снизити до једне петине.

Чл. 13. — За извиђај и осуду по кријумчарским кривицама надлежна је она власт,

која врши наплату бановинске трошарине. Против решења првостепене власти у сваком случају има места жалби на финансијску дирекцију у року од 15 дана, од дана пријема решења, а против решења ове има места тужби управном суду у року од 30 дана од дана пријема решења. Против одлуке Управног суда нема места жалби на Државни савет.

Чл. 14. — Решења о прекиду кривичне истраге као и распоредна решења достављају се пре извршења на одобрење финансијској дирекцији.

Чл. 15. — Са новцем добивеним од казна по кријумчарским кривицама чини се распоред по чл. 60. Закона о државној трошарини. Потказивач и хватач не може бити државни и бановински службеник, изузев службеника финансијске контроле.

Чл. 16. — При превозу вина, ракије и шпирита без плаћене бановинске и општинске трошарине, признаваће се за бановинску и општинску трошарину онај транспортни губитак, који се предвиђа и за државну трошарину.

Чл. 17. — У сваком случају када се одобрава употреба трошаринског предмета дена-

турисаног или иначе без плаћене државне трошарине, неће се на тај предмет наплаћивати ни бановинска нити општинска трошарина.

Чл. 18. — Бановине и општине неће моћи наплаћивати већу трошарину на обична столна вина у флашама од једног литра или више без етикете и капсли, него што је ова предвиђена за вина у бурадима.

Чл. 19. — На количину трошаринских предмета затечене 1 априла 1930. год. код произвођача, продаваца на ситно и на велико, као и код трговаца, ако је на њих плаћена бановинска (обласна) трошарина по старој стопи, неће се моћи наплатити евентуална разлика у бановинској трошарини. Исто тако неће се моћи наплатити бановинска трошарина на ове предмете, ако се ови преносе у другу коју бановину ради потрошње. У том случају морају рачуни који прате робу, бити потврђени од контролног органа, да је бановинска трошарина плаћена.

Од овога се изузима пиво, на које ће се само разлика у висини бановинске трошарине моћи наплатити на све количине затечене 1 априла 1930 године.

Чл. 20. — Бановинска и општинска трошарина може се наплаћивати по новој стопи од онога дана, када је нова повишена стопа обнародована у „Службеним новинама” дотичне бановине.

Чл. 21. — Када овај правилник ступи на снагу има се у свима бановинама по овим прописима поступити, а све општине које имају општинску трошарину, имају своје постојеће прописе саобразити овоме правилнику.

Чл. 22. — Овај правилник ступа на снагу када се обнародује у „Службеним новинама”.

(Службене новине Бр. 159. — LIX од 16. јула, 1930. — II год.).

ЗАКОН

од 12. марта 1930. — II год.,

**о расподели имовине бивших обласних самоуправа
и о наплаћивању приреза на подручју
Управе града Београда.**

§ 1.— Од затечене готовине на дан ликвидације, прикупљене од прихода по буџетима оних области у саставу којих су биле општине града Београда, Земунa и Панчева, издвојиће се и предати овим општинама сразмеран део према броју становништва.

Обласни прирез, прикупљен на подручју Управе града Београда после 3 октобра 1929 године, припада општинама града Београда, Земунa и Панчева у износу колико је наплаћен или у колико буде наплаћен на подручју кога од тих градова.

§ 2. — На место обласног приреза на непосредни порез, који је наплаћиван на подручју Управе града Београда, могу општине

на овом подручју у будуће предвиђати у својим буџетима општински прирез. Овај прирез наплаћиваће се уз државни порез и предавати овим општинама на исти начин као и бановинама.

Висину приреза одобрава Министар финансија.

§ 3. — Овај Закон добија обавезну снагу даном обнародовања у „Службеним новинама.”

(Службене новине Бр. 83. — XXXII од 11. априла, 1930. — II год.).

ПРИВРЕМЕНА УПУТСТВА

Д.Р.Бр. 195.000. од 15. новембра, 1929. — I год:

о вођењу послова рачуноводске и благајничке службе код финансијских одељења бановинских управа

У споразуму са Министром унутрашњих послова, сходно чл. 45. Уредбе о утврђењу имовине, начину управе и буџетирању бановина, до доношења Уредбе предвиђене § 68. Закона о банској управи и чл. 17. пом уредбе за финансијска одељења бановина и остале бановинске власти, прописујем следећа упутства:

Чл. 1. — За вођење послова пренетих на бановине са бивших обласних и среских самоуправа, служиће кредити предвиђени досадањим буџетима бивших обласних и среских самоуправа.

За отправљање послова пренетих са државе на бановине Законом о називу и подели

Краљевине на управна подручја од 3 октобра 1929. године, „Службене новине” бр. 232, од 4. октобра 1929. год. и Законом о банској управи од 7. новембра 1929. год., „Службене новине” бр. 261. од 7. новембра 1929. год. служиће кредити предвиђени по државном буџету за 1929-30. год.

Чл. 2. — Обласни буџети важиће онако како су одобрене све до 31. марта 1930 године (чл. 40. Уредбе о утврђивању имовине, начину управе и буџетирању бановина), а срески буџети важиће до 31. децембра 1929 год. (чл. 43. напред пом. уредбе), а имају се извршивати на начин и по прописима који су до сада важили за њихово извршење.

Чл. 3. — Финансијско одељење бановине преузеће извршење ових обласних и среских буџета оних области, чија је територија ушла у састав бановине, и те буџете извршивати по прописима који су важили до сада, за извршење тих буџета, како је то прописано у чл. 40. Уредбе о утврђивању имовине, начину управе и буџетирању бановина.

Целокупно извршење преузетих обласних и среских буџета бановинско финансијско одељење показаће по књигама, које су од стране

досадашњих обласних и среских самоуправа за извршење тих буџета устројене.

Тога ради, финансијско одељење ће преузети и у своје подручје сконцентрисати целокупно књиговодство и рачуноводство дотичне области и среза.

У крајевима, где је извршење среских буџета припадало пореским управама, послове на извршењу среског буџета, до краја 1929. године, завршиће по налозима бана, пореске управе, на начин и по прописима, који су за вршење тога посла до сада важили.

Чл. 4. — Прикупљање новца, руковање истим и вршење исплата по бановинским буџетима, а по среским у колико и где то нису вршиле пореске управе, вршиће бановинске благајнице.

Благајнице ће руковати са приходима и извршиваће расходе по свима обласним и среским буџетима свију области и срезова који су ушли у састав бановине. Благајнице ће вршити исплате непосредно или преко Поштанске штедионице, код које ће основати чековни рачун.

За показивање стања касе служиће један благајнички дневник за све буџете, а партијалник и остале књиге, које су код појединих области и срезова до сада вођене, показиваће стање благајничке готовине и извршених ис-

плата у односу на поједине буџете бивших области и срезова.

Чл. 5. — Како је важност обласних буџета продужена до 31. марта 1930 године, закључно, то се закључци књига по бившим обласним буџетима неће извршити на дан 31 децембра 1929 године. Све књиге, по којима се буду и даље извршивали бивши обласни буџети, остаће отворене до 31 марта 1929 године закључно и све радње, извршене по тим буџетима до тога дана, показаше се у њима и у завршном рачуну, који ће се саставити 31 марта 1930 године за цео период од 15 месеци. На дан 31 марта 1930 године извршиће се закључак књига по обласним буџетима, и од тога дана на рачун тих буџета неће се вршити никакве исплате.

Чл. 6. — Све књиге по којима су извршивани свески буџети, биће закључене 31 децембра 1929 године и од тога дана престаје функција среских самоуправа, па према томе и сва радња на остварењу среских буџетских прихода и извршењу среских исплата. Власти које су дотле извршивале среске буџете спремиће и завршне рачуне по среским буџетима и по постојећим прописима доставити их Главној контроли на преглед и разрешење.

Чл. 7. — Са закључком књига среске самоуправе, крајних, честних и здравствених заступстава, има бити завршена и припрема око ликвидације ових установа, тако да се 31 децембра остаци готовине, имовине и инвентари имају предати бановинама, којима дотична среска самоуправа припада.

Чл. 8. — Где и у колико су досадање среске самоуправе радиле на изградњи и одржавању путева, израђени објекти, алат и материјал имају се уступити путним среским одборима основаним по чл. 50 Закона о самоуправним путевима. Њима ће се, у колико им буде потребно, уступити и путарско особље.

Чл. 9. — Срески расадници и остале установе досадање среске самоуправе, даном 31 децембра прелазе у својину бановине, којој је дотични срез територијално припао.

За све ове установе, бан ће утврдити потребне кредите за време од 1 јануара до 31 марта 1930 г.

За покриће ових расхода служиће у првом реду затечена сретства дотичне среске самоуправе, коју бановина на дан 31 децембра буде примила, затим, приходи среске самоуправе који буду остали непокупљени и који ће се

накнадно прикупити и приходи од дотичних установа.

У колико се буду показала недовољна напред поменута сретства, недостатак ће бан подмирити из кредита на непредвиђене потребе по буџету бивше обласне самоуправе којој је дотични срез територијално припадао.

У случајевима, где се ни на овај начин ове потребе не би могле подмирити, финансиско одељење утврдиће колика је сума још потребна за издржавање оваквих установа од 1 јануара до 31 марта 1930 године, па ће се та сума исплаћивати привремено, на рачун бановинског буџета за 1930/31 годину, у коме за такве случајеве треба предвидети нарочиту партију кредита, на коју ће се ови привремени издаци, кад бановински буџет ступи на снагу расходovati и по књигама као расход за 1930/31 годину показати.

Чл. 10. — За послове, који су са државе пренети у надлежност бановине, служиће кредити одобрени за те послове у државном буџету за 1929/30 годину.

Неутрошени кредити, који су за подмирење ових послова отворени за треће тромесечје буџетске 1929/30 године, трошиће се по налозима досадашњих наредбодаваца другог степена, с тим да наредбодавно право великог жупана прелази на бана.

Кредите, који ће се отворити бановима као наредбодавцима првог степена, за четврто тромесечје буџетске 1929/30 године у смислу Уредбе о променама у државном буџету од 20 октобра 1929 године ДРБр.180179, могу банови расподелити на наредбодавце другог степена.

Сву рачуноводну службу по предњим кредитима, вршиће надлежне финансиске дирекције до конца буџетске 1929/30 године, по одредбама правилника о раду отсека рачуноводства при Министарствима и о рачуноводственој служби код наредбодаваца.

(Службене новине Бр. 270. — СХ од 18 новембра, 1929. — II год.).

РЕШЕЊЕ

Министра Унутрашњих Дела

ШБр. 46664. од 23. октобра, 1929. — I год.,

о установљењу окружних инспектората

На основу § 20 и 22 Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја, решава се:

I Да се у бановинама установе ови окружни инспекторати.

1 У Дравској бановини:

Окружни инспекторат са седиштем у Марибору, у чије подручје улазе срезови: Горњеграјски, Долњо-лендавски, Коњишки, Љутомерски, Мариборски десни брег, Мариборски леви брег, Мурско-собошки, Превалски, Птујски, Словенграшки, Цељски, Шмарски.

2 У Савској бановини:

а. Окружни инспекторат са седиштем у Вараждину, у чије подручје улазе срезови: Бјеловарски, Вараждински, Бурђевачки Златарски, Иванечки, Копривнички, Крижевачки, Лудбрешки, Ново-марофски, Прелошки, Чаковачки.

б. Окружни инспекторат са седиштем у Огулину, у чије подручје улазе срезови: Брињски, Вајнишки, Врбовски, Госпишки, Грачачки, Делнички, Д.-Лапачки, Каставски, Коренички Новљански, Огулински, Оточачки, Перушишки, Сењски, Слушки, Сушачки, Удбински, Цриквенички, Чрномелски и острва ове бановине.

в. Окружни инспекторат са седиштем у Осијеку: у чије подручје улазе срезови: Бродски, Валповски, Вировитички, Грубишно-пољски, Даруварски, Доњомихољачки, Баковачки, Нашички, Новоградишки, Новски, Осијечки, Пакрачки, Пожешки, Слатински.

3 У Врбаској бановини:

а. Окружни инспекторат са седиштем у Бихаћу, у чије подручје улазе срезови: Би-хаћски, Дворски, Крупски, Нови, Петровачки, Сански, Цазински.

б. Окружни инспекторат са седиштем у Јајцу, у чије подручје улазе срезови: Гла-

мочки, Јајачки, Кључки, Мркоњић-градски, и делови срезова Бугојнског, Ливљанског и Травничког, који припадају овој бановини.

4 У Приморској бановини:

Окружни инспекторат са седиштем у Мостару, у чије подручје улазе срезови: Коњички, Љубушки, Метковићски, Мостарски, Прозорски, и делови срезова Бугојнског, Травничког и Фојничког, који припадају овој бановини.

5 У Дринској бановини:

а. Окружни инспекторат са седиштем у Тузли, у чије подручје улазе срезови: Брчки, Власенички, Зворнички, Жупањски, Кладањски, Тузлански, и делови срезова Градачачког, Грачаничког и Маглајског, који припадају овој бановини:

б. Окружни инспекторат са седиштем у Ужицу, у чије подручје улазе срезови: Азбуквачки, Ариљски, Ваљевски, Вишеградски, Драгачевски, Златиборски, Колубарски, Љубићски, Подгорски, Пожешки, Рачански, Сребрнички, Трнавски, Ужички, Црногорски.

в. Окружни инспекторат са седиштем у Шапцу, у чије подручје улазе срезови: Бијељински, Винковачки, Вуковарски, Јадрански, Мачвански, Митровачки, Посавотамнавски, По-

савски, Поцерски, Рађевски, Тамнавски, Шидски.

6 У Зетској бановини:

а. Окружни инспекторат са седиштем у Бјелом Пољу, у чије подручје улазе срезови: Андријевички, Берански, Бјелопољски, Милешевски, Нововарошки, Плеваљски, Прибојски, Сјенички, Фочански.

б. Окружни инспекторат са седиштем у Дубровнику, у чије подручје улазе срезови: Билећки, Гатачки, Дубровачки, Корчулански, Љубињски, Невесињски, Столнички, Требињски.

в. Окружни инспекторат са седиштем у Кос. Митровици, у чије подручје улазе срезови: Дежевски, Источки, Митровички, Моравички, Пећски, Студенички, Штавички.

7 У Дунавској бановини:

а. Окружни инспекторат са седиштем у Вел. Бечкереку, у чије подручје улазе срезови: Вел. Бечкеречки, Вел. Кикиндски, Ковачички, Новобечејски, Новокањишки, Сенђански, и срез Јаша Томића.

б. Окружни инспекторат са седиштем у Крагујевцу, у чије подручје улазе срезови: Јасенички краг., Јасенички смед., Качерски, Колубарски, Космајски, Крагујевачки, Лепенич-

ки, Моравски, Орашки, Таковски, и део Гружанског среза, који припада овој бановини.

в. Окружни инспекторат са седиштем у Смедереву, у чије подручје улазе срезови: Алибунарски, Белоцрквански, Вршачки, Грочански, Ковински, Панчевачки, Подунавски, Пожаревачки, Рамски.

г. Окружни инспекторат са седиштем у Сомобру, у чије подручје улазе срезови: Апатински, Батински, Дарђански, Кулски, Одачки, Сомборски, Град Суботица, Тополски.

8 У Моравској бановини:

а. Окружни инспекторат са седиштем у Зајечару, у чије подручје улазе срезови: Бањски, Бољевачки Брзопаланачки, Голубачки, Заглавски, Зајечарски, Звишки, Кључки, Крајински, Млавски, Неготински, Порчки, Тимочки, Хомољски.

б. Окружни инспекторат са седиштем у Крушевцу, у чије подручје улазе срезови: Белички, Деспотовачки, Жички, Жупски, Копанички, Левачки, Параћински, Ражањски, Расински, Ресавски, Темнићки, Трстенички, и део Гружанског среза који припада овој бановини.

9 У Вардарској бановини:

а. Окружни инспекторат са седиштем у Битољу, у чије подручје улазе срезови: Би-

тољски, Галички, Горњополошки, Дебарски, Кичевски, Крушевски, Мориховски, Охридски, Поречки, Преспански, Прилепски, Струшки.

б. Окружни инспекторат са седиштем у Призрену, у чије подручје улазе срезови: Ѓњилански, Горски, Грачанички, Ђаковачки, Неродимски, Подгорски, Подрињски, Шарпланински.

в. Окружни инспекторат са седиштем у Штипу, у чије подручје улазе срезови: Велешки, Дорјански, Ђевђелиски, Кавадарски, Кочански, Кратовски, Малешки, Неготински, Овчепољски, Радовишки, Струмички, Царево-селски, Штипски.

II У надлежност окружних инспектора, који обављају послове окружног инспектората, долази:

1 Старање о пословима јавне безбедности, на подручју инспектората;

2. Вршење надзора над радом власти и органа опште управе и над радом општинских власти и њених органа, као и над органима установа подређених властима опште управе; и,

3. Издавање упуштава властима опште управе за успешно обављање службе.

Окружни инспектори дужни су, у циљу старања о пословима јавне безбедности, да среским начелницима и полицијским власти-

ма и органима издају наређења за очување јавне безбедности и за предузимање потребних законских мера у случајевима кад је јавна безбедност угрожена или поремећена, када ће по потреби објединити и руководити акцију органа безбедности. У првом реду имаће у виду старање о државној безбедности, о личној и имовној безбедности, о мерама за сузбијање криминалитета, и одржавању јавног поретка.

Ради вођења надзора над радом власти и органа окружни инспектори су дужни, да врше прегледе код власти опште управе и да о стању управе и раду њених органа подносе извештаје бану. Жалбе на неисправан рад власти и на поступке дотичних органа примаће и извиђаће окружни инспектори лично или преко одређених власти и органа; узимаће на одговор службенике за неисправности у служби или ван ње учињене, и према стању ствари, по довршеном извиђају, спроводиће предмете надлежнима на даље расправљање. Жалбе ће окружни инспектор примати писмене, а према приликама може их примати и на записник. Узимаће у поступак и све оно, што лично сазна ма на који начин о неисправности и противзаконитим поступцима власти и органа унутрашње управе. Извиђаће на исти начин и све оно, што му бан достави на извиђај у циљу вршења над-

зора. Надзор, коме подлежи рад општинских власти и њених органа, не искључује редовну законску надлежност државне надзорне власти.

Напред означене дужности окружни инспектори врше као помоћни органи бана и у његово име, и за то су дужни да му подносе појединачне и повремене извештаје о резултату свога рада и о стању, које је у вези са њиховим дужностима, као и да му евентуално чине потребне предлоге.

У случајевима кад због хитности природе предмета инспектор добије директна наређења или упутства од Министра унутрашњих послова, он ће та наређења одмах и извршити и о извршењу известити Министра унутрашњих послова а по извршењувестиће и бана.

Осим тога окружним инспекторима је дужност, да при свима приликама у додиру са властима опште управе на њиховом подручју издају им било писмена било усмена упутства за правилно и брзо обављање службе. Општа упутства, која буду издали, доставиће и бану ради знања.

III Појединим окружним инспекторима могу се према потреби а по предлогу бана, доделити одлуком Министра унутрашњих послова и други послови опште управе.

IV Окружни инспектори имају права изрицати казне над свима подређеним им службеницима за неуредности по члану 124 до 127 Закона о унутрашњој управи.

V Окружни инспектори су дужни да тромесечно најмање једанпут обиђу све срезове у своме подручју ради извршења своје дужности. Исто тако у поједине срезове излазиће и кад им то нареди Министар унутрашњих послова или бан.

У смислу трећег става члана 20 Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја окружни инспектори ће примати и по 1.800 динара месечно на име подвозних средстава поред свих накнада за путне трошкове по општим прописима.

VI Да би се и над срезовима, који нису потпали под окружне инспекторате, вршио исти појачани надзор, бан ће, поред своје редовне надлежности над властима и органима целе бановине, преко својих виших чиновника вршити надзор и над овим срезовима на исти начин како је прописано са окружне инспекторе.

Обнародовано у Бр. 250. — СП „Службених новина“ од 25. октобра, 1929. — I год.

УРЕДБА

III Бр. 49651, од 4. новембра, 1929. — I год.

о променама подручја срезова и општина услед одређених бановинских граница.

На основу § 3 и 16 Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја и члана 1 Закона о изменама и допунама у Закону о општинама од 12 фебруара 1929 године, прописује се ова уредба:

I У савској бановини

Чл. 1. — Острва Паг и Раб, која су припадала Пречком срезу у Сплитској области, улазе у састав Крчког среза у Савској бановини.

II У врбаској бановини

Чл. 2. — Општине Врњачка, Градачачка, Доњо-скуприћка, Зелињска, Кладарска и Модричка, које су припадале срезу Градачац

у Тузланској уласти, улазе у састав среза Грачаница у Врбаској бановини.

Чл. 3. — Општине Грачаница, Добровци, Карановац, Лукавица, Осјечани и Станић-ријека, које су припадале срезу Грачаница у Тузланској области, улазе у састав среза Грачаница са седиштем у Грачаници у Врбаској бановини.

Чл. 4. — Општине Маглај град, Маглај село и Осојница које су припадале срезу Маглај у Тузланској области, улазе у састав среза Грачаница у Врбаској бановини.

Чл. 5. — Граница између Врбаске и Приморске бановине оставља Врбаској бановини општину Караула, која је припадала срезу Травник у Травничкој области, и то без катастарских општина Влајсовићи, Ђелиловац Пакларево, Подкај и Шечево — село.

Део општине Караула, који припада Врбаској бановини, спаја се са катастарским општинама Зубовићи, Крипчићи и Мелина из општине Сеоци среза Јајачког у једну општину под називом Општина понирска са седиштем у Пониру — у саставу среза Јајачког.

Чл. 6. — Граница између Врбаске и Приморске бановине оставља Врбаској бановини

катастралску општину Чехајићи, која је припадала општини Брезичанској среза Бугојанског у Травничкој области, и општину Прусачку, која је припадала истом срезу, и то без катастарске општине Копчић.

Општине Доњо-вакуфска, Ново-Село, Оборци и Прусачка без катастарске општине Копчић улазе у састав Јајачког среза у Врбаској бановини.

Катастарска општина Чехајићи улази у састав општине Доњи Вакуф у Јајачком срезу

Чл. 7. — Граница између Врбаске и Приморске бановине од Међугорја (кота 1487) до југозападне границе среза Ливно иде од Међугорја до коте 1484 па линијом, која раздваја катастарску општину Пеуље у општини Бос. Грахово од катастарске општине Црни Луг у општини Доњопољској, до југозападне границе среза Ливно.

Цела општина Бос. Грахово улази у састав Петровачког среза у Врбаској бановини.

III У приморској бановини

Чл. 8. — Острва Пречког среза, која не припадају Савској бановини остају у Пречком срезу у Приморској бановини.

Чл. 9. — Граница између Приморске и Врбаске бановине оставља срезу Ливно у Приморској бановини све општине, које су принадале срезу Ливно у Травничкој области, осим општине Бос. Грахово.

Чл. 10. — Граница између Приморске и Врбаске бановине оставља Бугојанском срезу у Приморској бановини: 1) катастарске општине Голо Брдо, Рогоушац и Скакавце, које су припадале општини Брезичанској среза Бугојанског у Травничкој области; 2) целу катастарску општину Копчић, која је припадала општини Прусачкој среза Бугојанског; и 3) све остале општине Бугојанског среза осим онога што припада Врбаској бановини према члану 6.

Катастарске општине Голо Брдо, Рогоушац и Скакавци улазе у састав општине Главичке — са седиштем у Кули.

Катастарска општина Копчић, улази у састав општине Бугојанске.

Чл. 11. — Граница између Приморске и Врбаске бановине оставља Травничком срезу у Приморској бановини: 1) целе катастарске општине Влајсовићи, Белиловац, Пакларево, Подкрај и Шечево село, које су припадале општини Караула среза Травничког; 2) целу ка-

тастарску општину Гучја гора, која припада општини Била среза Травничког, и 3) све остале општине Травничког среза осим онога што припада Врбаској бановини према члану 5.

Катастарске општине Влајсовићи, Белиловац, Пакларево, Поткрај и Шечево село улазе у састав општине Влаховићи.

Чл. 12. — Граница између Приморске и Дринске бановине од Сухе Јеле (кота 1649) до југозападне границе Фојничког среза иде границом катастарских општина и оставља Приморској бановини целе катастарске општине Растово и Шебешић, које су припадале Фојничком срезу у Сарајевској области.

Катастарске општине Растово и Шебешић улазе у састав општине Опара у Травничком срезу, а са седиштем у Опари.

IV У дринској бановини

Чл. 13. — Граница између Дринске и Приморске бановине оставља Фојничком срезу у Дринској бановини целу катастарску општину Прокос и све остале општине Фојничког среза осим онога што припада Приморској бановини према члану 12.

Чл. 14. — Катастарска општина Ораховица, која је припадала општини Хрге у срезу

Маглајском у Тузланској области, улази у састав општине Васиљевци истога среза, па тако спојена општина улази у састав Тузланског среза у Дринској бановини.

Катастарске општине Бајвати и Махоје, које су припадале општини Хрге у срезу Маглајском у Тузланској области, улазе у састав општине Мустајбашићи истога среза, па тако спојена општина улази у састав среза Жапче у Дринској бановини.

Општина Хрге, која је припадала Маглајском срезу Тузланске области, без катастарских општина Бајвати, Махоје и Ораховица, улази у састав среза Жепче у Дринској бановини.

Чл. 15. — Општина Бос. Петрово село и Ораховица, које су припадале срезу Грачаница у Тузланској области улазе у састав Тузланског среза Дринске бановине.

Чл. 16. — Општине Бос. Шамац, Горњо-Жабарска, Домањевац, Слатинска, Срничка, Трамошничка и Црквина, које су припадале срезу Градачац у Тузланској области улазе у састав среза Брчког у Дринској бановини.

Општина Шпионичка, која је припадала срезу Градачац, улази у састав Тузланског среза Дринске бановине.

V У дунавској бановини

Чл. 17. — Општине, које су припадале срезу Гружанском у Шумадијској области, осим оних које припадају Моравској бановини према наредном члану, остају у срезу Гружанском у Дунавској бановини.

IV У моравској бановини

Чл. 18. — Општине Витановачка, Витковача, Гледићка, Годачићка, Стубалска и Чукојевачка, које су припадале срезу Гружанском у Шумадијској области, улазе у састав Жичког среза у Моравској бановини.

Ова уредба ступа на снагу од дана обнародовања у „Службеним новинама”.

Препоручујем, да се по овој Уредби поступа.

Обнародована, у Бр. 267. — CVII Службених новина од 14. новембра, 1929. год.

НАРЕДБА

Министра Грађевина

Бр. 83327. од 12. новембра, 1929. — I год.

о образовању техничких одељака при среским начелствима.

На основу § 51. Закона о банској управи а у сагласности са Министром унутрашњих послова, установљавам техничке одељке при среским начелствима и одређујем седишта и њихову територијалну надлежност и то:

I На шеришорији Дравске бановине:

- 1) Крањ, за срезове: Радовљишки и Крањски;
- 2) Љубљана, за срезове: Камнишки, Литијски, Љубљански, Логашки и Чабарски;
- 3) Ново Место, за срезове: Кочевски, Новомешки, Кршки и Брежишки;
- 4) Цеље, за срезове: Дравоградски, Горњеграјски, Словенграшки, Коњишки, Цељски, Лашки и Шмарски;

5) Марибор, за срезове: Мариборски-леви брег, Мариборски-десни брег, Птујски, Љутomerски, Мурско-сobotски и Доњелендаvски.

II. На шеришорији Савске бановине:

- 1) Госпић, за срезове: Грачачки, Д. Лапачки, Удбински, Госпићки, Перушићки и Коренички;
- 2) Огулин, за срезове: Сењски, Оточачки, Брињски, Огулински, Врбовски и Делнички;
- 3) Сушак, за срезове: Нови Винодол, Цриквенички, Сушачки, Каставски и острво Крк;
- 4) Карловац, за срезове: Слуњски, Војнићки, Карловачки, Чрномeљски и Јaстрeбарски;
- 5) Сисак, за срезове: Вргинmostски, Глински, Петрињски, Костајнички и Сисачки;
- 6) Загреб, за срезове: Писаровински, Великогорички, Дугоселски, Загребачки, Доњостубички, Крањечки, Преградски, Крапински, Крижевачки, Зелински и Самоборски;
- 7) Вараждин, за срезове: Ивањечки, Вараждински, Чаковачки, Прелошки, Лудбрешки, Новомарофски, и Златарски;
- 8) Бјеловар, за срезове: Ђурђевачки, Бјеловарски, Вировитички, Грубишнопољски, Копривнички и Чазмански;
- 9) Пакрац, за срезове: Гарешнички, Кутински, Новски, Пакрачки и Даруварски;

10) **Пожега**, за срезове: Новоградишки, Пожешки и Бродски;

11) **Осијек**, за срезове: Доњомихољачки, Нашички, Валповски, Осијечки, Баковачки и Слатински.

III. На територији Врбаске бановине:

1) **Бихаћ**, за срезове: Цазински, Крупски, Бихаћки, Петровачки и део Ливањског среза на територији ове бановине;

2) **Приједор**, за срезове: Дворски, Новљански, Дубички, Приједорски и Сански;

3) **Бања Лука**, за срезове: Градишки, Прњаворски, Бањалучки градски и сеоски и Которварошки;

4) **Дервента**, за срезове: Дервентски, Тешањски и делови среза Градачког, Грачаничког, и Маглајског на територији ове бановине;

5) **Јајце**, за срезове: Кључки, Мркоњишки, Јајачки и Гламочки.

IV. На територији Приморске бановине:

1) **Книн**, за срезове: Прекобиоградски, Бенковачки, Кнински и Шибенички;

2) **Сплит**, за срезове: Сплитски, Имотски, Макаарски, Брачки и Хварски са острвом Висом;

3) **Сињ**, за срезове: Сињски, Дувњански, и део Ливањског среза на територији ове бановине;

4) **Травник**, за срезове: Травнички, Бугојински и Прозорски;

5) **Мостар**, за срезове: Коњички, Мостарски градски и сеоски, Љубушки и Метковићки.

V. На територији Дринске бановине:

1) **Вуковар**, за срезове: Вуковарски, Винковачки, Жупањски и Шидски;

2) **Бијељина**, за срезове: Брчки, Бијељински, Зворнички и део Градачког среза ове бановине;

3) **Тузла**, за срезове: Тузлански градски и сеоски, Кладањски и делови среза Грачаничког и Маглајског ове бановине;

4) **Зеница**, за срезове: Жепчански, Зенички, Фојнички и Височки;

5) **Сарајево**, за срезове: Сарајевски, Рогатички, Чајнички и Вишеградски;

6) **Ужице**, за срезове: Златиборски, Ужички, Ариљски, Пожешки, Драгачевски, Трнавски и Љубићки;

7) **Ваљево**, за срезове: Црногорски, Колубарски, Ваљевски, Подгорски, Тамнавски и Посавски;

8) **Љубовија**, за срезове: Рађевски, Азбуковачки, Рачански, Сребрнички и Власенички;

9) **Шабац**, за срезове: Митровачки, Мачвански, Поцерски, Посавотамнавски и Јадрански.

VI. На територији Зетске бановине:

- 1) **Дубровник**, за срезове: Столачки, Билећи, Љубињски, Требињски, Дубровачки и Корчулански;
- 2) **Невесиње**, за срезове: Невесињски, Гатачки и Фочански;
- 3) **Никшић**, за срезове: Даниловградски, Никшићки и Шавнички;
- 4) **Цетиње**, за срезове: Бококоторски, Цетињски, Барски и Подгорички;
- 5) **Беране**, за срезове: Колашински, Андријевички, Берански и Бјелопољски;
- 6) **Пријеполје**, за срезове: Пљеваљски, Бољанићки, Прибојски, Милешевски, Нововарошки и Сјенички;
- 7) **Рашка**, за срезове: Моравички, Студенички, Дежевски и Штавички;
- 8) **Пећ**, за срезове: Митровички, Источки и Пећки.

VII. На територији Дунавске бановине:

- 1) **Сомбор**, за срезове: Дарђански, Батински, Апатински и Сомборски;
- 2) **Суботица**, за срезове: Сенђански, Тополски, Старобечејски и Суботица;
- 3) **Нови Сад**, за срезове: Кулски, Оџачки, Паланачки, Новосадски и Жабаљски (Тител);

4) **Велики Бечкерек**, за срезове: Новокањишки, Великокикиндски, Новобечејски. Томић Јаша (Модошки) и Великобечкеречки;

5) **Рума**, за срезове: Иришки, Илочки, Румски, Земунски и Старопазовски;

6) **Београд**, за срезове: Ковачички, Панчевачки, Врачарски, Посавски, Грочански, Космајски и Колубарски;

7) **Вршац**, за срезове: Алибунарски, Вршачки, Белоцрквански и Ковински;

8) **Пожаревац**, за срезове: Подунавски, Јасенички, Орашки, Моравски, Пожаревачки и Рамски;

9) **Крагујевац**, за срезове: Јасенички, Качерски, Таковски, Крагујевачки, Лепенички и део Гружанског среза на територији ове бановине.

VIII. На територији Моравске бановине:

1) **Петровац**, за срезове: Голубачки, Звишки, Млавски и Хомољски;

2) **Неготин**, за срезове: Поречки, Кључки, Брзопаланачки, Неготински и Крајински;

3) **Зајечар**, за срезове: Зајечарски, Бољевачки, Тимочки, и Заглавски;

4) **Параћин**, за срезове: Ресавски, Деспотовачки, Белички, Параћински, Левачки, Темнићки и Ражањски;

- 5) Крушевац, за срезове: Жички, део Гружанског среза на територији ове бановине, Трстенички, Жупски, Копаонички и Расински;
- 6) Ниш, за срезове: Бањски, Алексиначки, Моравски, Добрички, Нишки и Сврљишки;
- 7) Пирот, за срезове: Белопаланачки, Нишавски, Лужнички и Царибродски;
- 8) Куршумлија, за срезове: Прокупачки, Косанички, Лабски, Вучитрнски и Дренички.

IX. На шеришорији Вардарске бановине:

- 1) Лесковац, за срезове: Лесковачки, Властотиначки и Јабланички;
- 2) Врање, за срезове: Пољзнички, Масурички, Босилградски, Пчињски и Прешевски;
- 3) Приштина, за срезове: Гњилански, Грачанички и Неродимски;
- 4) Призрен, за срезове: Ђаковички, Подримски, Подгорски, Хаски, Шарпланински и Горски;
- 5) Тетово, за срезове: Доњополошки, Горњополошки, Галички, Кичевски и Поречки;
- 6) Скопље, за срезове: Качанички, Скопски и Велешки;
- 7) Куманово, за срезове: Жеглиговски, Кривопаланачки и Кратовски;
- 8) Штип, за срезове: Овчеполски, Кочански, Царевоселски, Малешки, Радовишки и Штипски;

- 9) Кавадар, за срезове: Струмички, Дојрански, Бевђелиски, Неготински и Кавадарски;
- 10) Битољ, за срезове: Прилепски, Мориховски, Битољски и Крушевски;
- 11) Охрид, за срезове: Охридски, Струшки, Дебарски и Преспански.

(Службене новине Бр. 279. — СХП од 28. новембра, 1929. — I год.).

